„Kanadai Magyar Ujság"
egyesitve a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
Kanada és az angol birodalom elterjedtebb, vezető magyar hetilapja amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivivni minden honfitársunk számára.
Előfizetési dij egy évre: $3.00. Az Óhazába és külföldre egy évre $4.00
Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CLEVELAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
New WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
COALHURST
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOR
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORBURY
OTTHON
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WRYBURN
WHITEWOOD
YORKTON

„Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL
An Independent Weekly Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Domonion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
Editorial Offices and Printing Plant
375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription $3.- to Foreign Countries $4.-

VOL. VIII EVFOLYAM — 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1931. SZEPTEMBER 10 CSÜTÖRTÖK — No. 37 SZAM

WOODSWORTH SPEAKS ON UNEMPLOYMENT

INTERESTING COMMENT ON THE UNEMPLOYED NEW CANADIAN MASSES BY THE REPUTABLE LEADER OF THE INDEPENDENT LABOR PARTY OF CANADA, WHO IS AT THE PRESENT ATTENDING THE MEETINGS OF THE LEAGUE OF NATIONS AT GENEVA AS A SPECIAL DELEGATE

Reprinted from the 'Official Parlamentary Report'

Mr. Speaker, from the standpoint of labour this is the most important measure of the session, and I am sure a large number of working people across the country will welcome the news that some definite provision is to be made for unemployment. I quite agree with the Prime Minister that the object ought to be to provide work rather than merely to give charity.

I am quite well aware that there are men who take advantage of conditions in almost every walk of life. But speaking by and large, the vast mapority of the unemployed to-day are men who are willing to work, who have worked in the past, and who would be working now if anything like suitable employment were provided. We must recognize clearly, along with this, that if men are allowed to drift about from month to month for any long period they readily become unemployable and before long they will settle down into an undesirable class.

I should like to say a word with regard to the transients. No one has these days very much good to say of them. They have been forced to adopt more or less the life of hoboes, but in past years they have done much of the hard work of building up this country, in the lumber camps, the construction camps, the harvest fields, the mining camps and so on. Everywhere in the early stages of the development of this country we have depended upon the now despised transient workers, and they ought, I think, to receive at least a decent living. I should like to emphasize the point of view that I have been trying to bring before the house that a decent living to this class of men has a prior claim to the interest charges of the banks, or to the dividends of the bondholders in any of our corporations or even to the interest on government bonds.

Especially ought this to be emphasized with regard to foreign labour. Undoubtedly we have admitted altogether too many aliens into this country, and I think we in our corner of the house have done our best during the past ten years to protest against the immigration policy of the late government, a policy that I may say was endorsed pretty generally in the house and in the country at large. But now that we have these people here, we should treat them decently. We have spent millions of dollars in trying to induce them to leave their homes in mid-Europe or Norway or Sweden and to come to Canada to throw in their lot with us. Some of them unfortunately have not been able yet to become naturalized, and when a time of crisis comes, because of their lack of knowledge of the English language and because of their lack of connections here, they are the first to be laid off and to suffer the most heavily. Nevertheless, they have taken their full share in doing the heavy work of this country, and I would urge that nothing be done at this time of crisis that would lead to injustice in our attitude towards those whom we have asked to join with us in building up a new country.

There is a very great deal of constructive work that might be undertaken in this country, I think, of our highways, of reforestation, of tree planting on the prairies, which in part would help prevent the drifting of our soil, of clearing the land in many scrubby districts, of drainage, of preparing semi-ready farms and better homes for the settlers on the prairie, of level crossings, of improving our parks and clearing out our slums, and particulary I would say the slums in the great city of Montreal, and providing decent homes and healthful surroundings for the people

GYILKOLT EGY MAGYAR B.C.-BEN

OROSZ JÁNOST EMBERÖLÉS VÁDJÁVAL LETARTÓZTATTÁK MISSION CITYBEN — ÖNVÉDELEMBŐL GYILKOLT-E A MEGTÁMADOTT MAGYAR? ENNEK A KÉRDÉSNEK A TISZTÁZÁSA DÖNTI EL HONFITÁRSUNK SORSÁT — A MUNKABÉREN KAPTAK ÖSSZE S EBBŐL KELETKEZETT A BONYODALOM

Egy ujabb magyar munkástragédiáról számolnak be értesüléseink és félő, hogy a terhelő körülmények sulya alatt a biróság nem itélhet bajbajutott honfitársunk javára. Már közvetlenül multheti számunk kiküldése után rossz hirek érkeztek Vancouverből, amennyiben a Veszelszky X. Ferenc szivességéből beküldött távirat lényegében közölte a tragédia kiemelkedőbb mozzanatait. Részletes tudósitást azonban csak lapzártakor kaphattunk, melyek alapján a következőkben számolhatunk be a sajnálatos eseményről:

Orosz János 26 esztendős magyar farm-munkás, akinek nem egy érdekes irását közölte a "Kanadai Magyar Ujság", az utóbbi hetekben nem valami jó viszonyba került gazdájával, a 40 esztendős holland származásu Theodore Van Velzennel. Van Velzen szorgalmas, jó farmer volt ugyan, aki azonban mindeme jótulajdonságai mellett fösvénység hirében állott és ez volt a veszte. Orosz János már huzamosabb időn át dolgozott Van Velzen gyümölcs-farmján és gazdája nagyra is becsüite, miután szorgalmasabb, megbizhatóbb munkás alig akadt a környéken a fiatal magyarnál. Ugy látszik azonban, hogy amikor bérkérdésre került a dolog, nem lehettek egy véleményen. Legalább is a fejlemények ezt látszanak igazolni.

Mult hétfőn este hét óra táján történt, hogy egy hasonló nézeteltérés után Orosz János faképnél hagyta a gazdát és lepihent a háztól mintegy 100 lábnyira épült deszkakunyhóban, amit angoloson "bunkhouse"-nak (ejtsd bank-hauz, azaz háló-ház) neveznek. Kis időbe tellett és egyszerre titokzatosan nyilott az ajtó s azon nem más, mint maga a gazda lépett be. A szóváltásból kifolyólag amugy is felizgatott Orosz honfitársunk ereiben szinte megfagyott a vér, amikor Van Velzen kezében egy hatalmas konyhakést pillantott meg és rosszat sejtve azonnal felugrott fekhelyéről.

(Folytatás a 4-ik oldalon)

CAROL EL AKARJA VENNI AZ OLASZ KIRALY LEÁNYAT

A közelmultban kifejlődött szerb-rumán ellentét háttere csak most kezd kibontakozni. Tudvalevő ugyanis, hogy Mária szerb királyné Jugoszlávia kikiáltásának tizéves évforduló ján férjétől távol, Bukarestben tartózkodott, amit élénk megjegyzésekkel kisértek az európai lapok.

Legujabban érthető ijedtséget keltett Belgrádban, hogy Manoilescu volt rumán miniszter, Carol király bizalmas embere azzal a szándékkal fogja a közeljövőben felkeresni Victor Emanuel olasz királyt, hogy második leányát, a 17 éves Máriát adja a zajos multu és máris őszbe vegyülő Carolhoz feleségül.

Ez a hir végleg megcáfolni látszik azt a találgatást, mely szerint Habsburg Ottó vette volna nőül az olasz királykisasszonyt. Ennek a frigynek állitólag Mussolini diktátor nem lett vola valami nagy hive. Ha pedig ez áll, akkor mindenesetre érdekes lesz Mussolini állásfoglalása Carol esetében, miután nem valószinü, hogy az olaszok elmulasztanának egyet len alkalmat is, hogy a Balkánon megerősitsék befolyásukat

Ráfizettek a közellátásra Vernonban

Bizonyára érdekelni fogja lapunk olvasóit, hogy miképen jártak pórul British Columbia Vernon városában azok, akik kijátszották a hatósági közellátási előirásokat. Nehogy másutt is hasonló kellemetlenségeknek legyenek kitéve honfitársaink, nevek emlitése nélkül, csupán a tényekre hivatkozva ismertetjük a sajnálatosan végződött eseményeket tudositónk leirása nyomán:

Egy derék fiatal munkás szorgalma és takarékossága révén egy kis vagyonkát tudott összekuporgatni. Miután a helyzet most rosszra fordult egész Kanadaszerte, a mi emberünk nem szerette volna felélni kis pénzecskéjét, viszont igénybe akarta venni a közellátást. Gondolkodván azonban a dolog felett, eszébe jutott, hogy hátha megbüntetik, ha pénzéről tudomást szereznek. Igy hát bankba nem teheti, viszont ha otthon tartja, ki tudja, mikor támadják meg érte, avagy lopják el éjnek idején. Barátunk tehát gondolt egy merészet és nagyot s — elásta pénzét a városi park egy odvas fája alatt. Ez lett azonban a veszte, mert egy gazfickó megleste és az utolsó bankóig ellopta mind a 800 dollárt.

A másik eset szintén egy hasonló munkás-tragédiáról számol be, amennyiben a "meal-ticket" elnyerése érdekében egyik ujkanadás kimentette a bankból mind a 200 dollárnyi vagyonát, hogy azt a lajbizsebtől a vánkoshéjig rejtegesse. A szomoru vége persze az lett a dolognak, hogy a pénzt ellopták tőle, mig a lelketlen tettes ellen még csak feljelentést sem tehet, mert akkor meg a közellátást nyujtó hatóságokkal gyülnék meg a baja.

A harmadik vernoni esetben is igy történt. Egy munkásnak volt vagy száz dollárnyi vagyona és ennek ellenére igénybe vette a hatósági ellátást. Mikor rájöttek a turpisságra, kereken hat hónapi fegyházra itélte a biróság. Nem azért, minthat tettét rossz néven vették volna, hanem azért, mert hamisan esküdött adatai bevallásakor. A negyedik eset azonban talán a legszomorubb. Egy régóta kóborló munkásnak "dzsáb"-ot kinált egy farmer. Az ember ki is utazott, de amikor meghallotta, hogy csak egy hónapi munkáról és a farmer rossz anyagi helyzete következtében kevés fizetésről van szó: azonnal indult is visszsza a városba. Nem lévén pénze, visszautazáskor "dzsampolnia" kellett és szerencsétlenségére megcsuszott, ugyhogy a robogó vonat kerekei lábafejét egészen összemarcangolták. Jelenleg egyetlen cent nélkü több hónapos kórházi kezelésre van utalva, nagyon is kétséges, hogy valaha is felépül-e teljesen és emellett deportálása biztosra vehető. Mégis csak igaz az a magyar közmondás: "Aki kevéssel be nem éri, sokat nem érdemel!"

Eső József, Vernon B.C.

Lelötte a villamosvezetöt két legény

British Columbia városának ujabb szenzációja van. Két pelyhes állu fiatal legény szállott fel az elhagyatott McGill uccán a villamosra kedden este. Amikor jegyváltásra került volna a sor, egyikük a vezetőre fogta revolverét. A vezető élce lődésre gondolt és egy jóizü nevetett a fiatal banditák szemébe. Erre eldördült a revolver és a vezető sulyos mellsebbel terült el a kocsiban. Mire a rendőrök elősiettek, a két jómadár kereket oldott. Másnapra azután rájuk találták és ekkor kiderült, hogy egy fiatalkoruakból álló egész rablóbanda garázdálkodott már hónapok óta Vancouverben.

Nem alkusznak az indiánok a vasuttal

Saskatchewan Meadow Lake városában elágazó-állomást, ki térőt, fütőházat akar épiteni a CPR vasut és ennek megfelelően természetesen meglehetősen fellenditené a kisforgalmu tanyaközség életét. Már meg is kezdték az előmunkálatokat, amikor váratlanul uj akadály állott az épitkezések utjában.

A város közvetlen közelében ugyanis Matcha indiánfőnök és törzse telepedett meg és nem hajlandó eladni földjét 200 dolláron alul. Eszerint elmult az az idő, amikor a derék "injuns"-ok fegyverért, puskaporért, csillogó csecsebecsékért no meg a "tüzes viz" néven ismert pálinkáért mindenüket odaadták volna a sápadtarcu fehér embernek.

MÉG ÉSZAKON IS BETÖRÖK GARAZDÁLKODNAK

British Columbia egyik legészakibb pontján, Hudson Hope cserekereskedő állomáson négy ezer dollár értékü nemesprémet loptak el a napokban. Bár azonnal hajszát inditottak a tolvajok ellen, az ősrengetegben nem sikerült a tettesek nyomára akadni.

Megszünt a diktatura Jugoszláviában?

Kábeltávirati értesitések szerint Sándor szerb király szeptember 3-ára állitólag megszüntette a diktaturát és helyreállitotta az alkotmányt. Bár az előző jelentéseket megcáfolták, most ugy látszik külföldi behatásra kénytelenek voltak a szerbek engedni és ujra kiirták a parlament megnyitását. Annyit megállapitanak a lapok, hogy Sándornak nem sikerült maradandó eredményeket elérnie a diktaturával és hogy Jugoszláviában ma szomorubbak az állapotok, mint valaha.

ONTARIÓI LIGNITET SZÁLLITANAK NÉMETORSZÁGBA

Ontario tartomány Cochrane városától északra elterülő puhaszén, illetőleg lignite telepel ujabban nagyobb mérvü kihasználást nyertek és ha sikerül a próbaszállitások révén megkedveltetni a kanadai árut Európában, ugy meglehetősen kifejlődhetik ez a szakma is. Jelenleg száz láb mély rétegben dolgoznak és a téli idő beálltával azonnal megkezdik a szállitásokat. Egyelőre 125 tonnára kaptak rendelést Németországból.

NEM KELL KIVÁLTSÁGOS OSZTÁLY KANADÁNAK

Legujabban megmozdult egész Kanada társadalma, hogy megakadályozza annak a törvényjavaslatnak még a napirendre kerülését is, mely a cimek és kiváltságok egész seregét szerette volna meghonositani ebben az országban. Szerencsére az ottawai parlamentnek csupán néhány cimkórságban szenvedő tagja inditványoz ta ezt a mai nehéz napokban szinte nevetségesen hangzó "ujitást". A kiváltságok meghonositása ellen éppen a legbefolyásosabb régikanadás és főleg angol származásu körök emeltek szót és igy egyelőre nem forog fenn annak veszedelme, hogy Kanadát is elárasztják kiváltságosokkal.

Ujabb jégvihar pusztitott Albertában

Delia, Morrin és Munson albertai városok környékén mult szerdán borzalmas jégeső pusztitotta el a termést óriási területen, ugyhogy a lakosság nélkülözések elé tekint. Fokozza még a veszedelmet, hogy aránylag kevés gazdának volt jég verés ellen bebiztositva a termése és igy az idén teljes veszteséggel kell a környékbeli gazdáknak számolniok. Ugyanakkor Alix városka mellett egy farmon a villám agyonsujtott egy kisfiut, aki már lefeküdt, amikor a házba csapott a meny kő.

MUTASSA MEG ÁLLANDÓAN ANGOL CIKKEINKET ISMERŐSEINEK

Hamarosan megkezdödik a légiposta-forgalom Európával?

Grönau német kapitány szenzációs óceánrepülése, illetőleg az utközben folytatott tudományos mérései hatalmas lépésekkel vitték közelebb az emberiséget az Európa és Amerikai közötti rendszeres légipostaforgalom megvalósításához. Grönau és társai szerint az eddigi tervekkel ellentétben, feltétlenül szükségesnek látszik, hogy Iceland, Grönland és Kanada északi részeinek megfelelő pontjain teljesen indulásra készenálló repülőgépek várják az európai postát, mellyel azután haladéktalanul megindulnának a legközelebbi ilyen állomás felé.

A német kapitány tervezete értelmében még sokkal hamarabb megindulhat a két világrész közötti légiforgalom, mint az uszó állomások segitségével, miről már részletesen volt alkalmunk beszámolni olvasóinknak. A kanadai utvonal Grönau szerint sokkal biztosabb, mint a többiek, miután erre a szélirányok kedvezőbbek és kevesebb viharnak, ködnek s hasonló meglepetéseknek van a pilóta kitéve, mint bármely más irányban. Ha ehez még hozzávesszük a gépcsere bevezetését, ugy a motorhibákból várható üzemzavarok eshetősége is csökkenni fog.

Ötvenmillió lélek pusztult el Kinában

A mult hét folyamán megismétlődött a legrettenetesebb kinai veszedelem, amely a becslések szerint legalább ötvenmillió ember vesztét jelenti. A Hwai és a Yangtse folyók annyira megdagadtak, hogy ugyszólván mindenütt átlépték a gátjaikat és a falvak és városok százait öntötték el szinte egyik óráról a másikra.

A veszedelem tulajdonképen abban rejlik, hogy még ha nem is pusztulnának el milliószámra az emberek az áradás következtében, az összes vasutak és közutak hasznavehetetlenné váltak, ugyhogy teljességgel lehetetlen az éhinséggel fenyegetett lakosság részére élelmiszert szállitani. A folyók és csatornák legtöbbjének szintje sokkal magasabb, mint a városok felszine és igy nem egy helyütt a házak teteje sem látható ki az árból.

Lázadást terveztek a kingstoni fegyencek

Abban a hatalmas börtönépü letben, ahol Ontario legveszedelmesebb pénzügyi manipulánsait és bünözőit tartják fogva, a kingstoni fegyházban szeptember 5-ikére lázadást terveztek a mindenre elszánt fegyencvezérek. Titokban alaposan felkészültek a kitörésre. A börtönmühelyében már hónapok óta készitették mindenféle összehordott vasdarabból a különféle tőröket és gyilkolószerszámokat — sőt eddig még kideritetlen forrásból revolvert is keritettek maguknak.

Szombat reggel hajnalra volt kitüzve a lázadás. A terv szerint az őröket meggyilkolták volna, majd ezzel egyidejüleg a be nem avatott társaikkal mit sem törődve, felgyujtották volna a börtönt, hogy azután a fojtó füstben és az általános zürzavarban megmenekülhessenek. A börtönigazgatóság csak az utolsó pillanatban vett tudomást az egyik rab árulása folytán a vakmerő tervről és azonnal megmotoztatván a rabokat, a vezetőket ártalmatlanná tette és különválasztotta a börtön többi lakójától.

Érdekes, hogy a lázadás szervezői szinte kivétel nélkül olyan sötétmultu alakok, akik 16-tól 25 évig terjedő börtönbüntetésre vannak itélve. Legtöbbjük lelkét gyilkosság terheli s igy erős a gyanu, hogy ezuttal sem tartották volna mértéket vérengzés dolgában. Nehogy a veszedelmes vállalkozást ujból megkisérelhessék, a börtönigazgatóság a veszedelmesebb rabok rácsos ablakai előtt fényszórókat helyezett el és az őrök éjjel-nappal megfigyelés alatt tartják a fegyencvezéreket.

LEGUJABB HIREK

LEZUHANT EGY AUTOMOBIL MONTREALBAN a Wellington uccai hidról a Lachine csatornába és mig a bennülők közül hárman, ha vizesen is, de élve megmenekültek, az automobil egyik férfiutasa szörnyethalt. — Quebec tartomány Saint John's városának határában egy jégverem teteje beszakadt a rajta játszadozó hét kisfiu alatt, kik közül az egyik azonnal kiszenvedett, mig a többiek sulyos sérülésekkel kerültek kórházba.

ÖSSZEPAKTÁLT A SZOVJET A KAPITALISTA államokkal, amikor Litvinoff orosz külügyi népbiztos a Népszövetség szeptember 3-iki ülésén beismerte, hogy az orosz hadikészülődések elleni óvintézkedéseknek tudható be a mai nyomoruság az egész világon. A szovjet, mely eddig állitólag a Németország vezetése alatti revizionista államok pártján állott, a francia nagyiparosokkal kötött egyezséget és a kisantanttal barátsági szerződést és akárcsak az Egyesült Államok a háboru alatt, oda pártolt, ahol jelenleg több a — pénz.

TÖBB MINT FÉLMILLIÓ MUNKANÉLKÜLIT tartanak jelenleg nyilván egész Kanadában, amint azt az ottawai munkaügyi minisztérium jelenti. Ezek között legalább 200 ezer embernek már több mint egy esztendeje nem volt semmiféle kereseti lehetősége. Az egyes tartományok munkanélkülieinek száma a következőképen oszlik meg: New Brunswick 8-, Nova Scotia 18-, Quebec 100-, Ontario 130-, Manitoba 41-, Saskatchewan 29-, és a kiszáradt területeken 150-, Alberta 15-, és British Columbia 39 ezer.

A ZEPPELIN HAZAERKEZÉSET minden órában várják miután már mult szombaton több mint feleutját befutotta Braziliából visszatérőben. — Anglia leggyorsabb repülőgépe a szeptember 12-én megtartandó nemzetközi sebességi verseny próbarepülésein 405 mérföldes óránkénti, azaz közel 7 mérföldes percenkénti sebességet ért el. — Az északi sark jege alatt haladó Nautilus tengeralattjáró négynapos hallgatás után végre hirt adott magáról.

BAJ VAN!

Nem egy szegény embernek ütött szeget a fejébe, hogy mig az általa termelt, készitett avagy eladott áruk értéke csaknem a nullával egyenlő, ugyanakkor egyes közszükségleti cikkek ára alig mutat csökkenést, sőt némely esetben emelkedett. Akármennyire hihetetlennek is tetszik, tagadhatatlanul felfordult a világ gazdasági rendje és bár magyarázzuk a dolgok furcsaságát akár a háboruval, akár kapitalizmus kinövéseivel avágy a mechanikai tultermeléssel, vizsgálódásunk eredménye csak az lehet, hogy a dolgok menete valahogy nincs rendjén.

Azt még megértené az ember, hogy egyes luxuscikkek árai emelkednek, éppen arra való tekintettel, hogy ma kevesebb embernek telik pazarlásra s igy, ennek következtében a kisebb forgalomnak megfelelően az eladott néhány darabon akarja behozni "veszteségét" a kereskedő. Azonban látszat szerint ez a megoldás is csak addig tart, mig akad jó bolond, aki hajlandó megfizetni a magasabb árat. Ha azután nincs többé egyáltalában vásárló, akkor leszállnak a boltosok is a magasból s olcsóbban is szóbaállnak a vevővel.

Legujabban mindezeket a kérdéseket nagy izgalommal tárgyalták a préritartományok farmerei, akiket az idén a sok csapás után még egy váratlan és felette kellemetlen meglepetés is ért. Nem kisebb dologról van szó, mint hogy éppen cséplés idején egy és fél centtel felemelték a benzin, avagy kanadai kifejezéssel élve "gazolin" árát. Ez pedig más szóval annyit jelent, hogy drágább lesz a cséplés, még magasabb lesz a gabona előállitási költsége, azaz végeredményben még kevesebb fog jutni a farmernek. Ez pedig egyenlő azzal, hogy még kevesebb munkást tudnak majd eltartani a tél folyamán a farmokon, ahol az eddiginél is nagyobb lesz a nélkülözés.

Pedig csak egy és fél centről van szó gallononként ... Hát még ha a dolog másik oldalát vesszük szemügyre, akkor van csak igazán okunk a kétségbeesésre. Hiszen mig az egyes közszükségleti cikkek ára legfeljebb csak felére esett a háboru óta, a buza árfolyama kerekszámban egy nyolcadrésze annak, amit az általános kanadai "boom" idején kaptak érte a termelők. Mindez még nem volna baj, ha egyetlen bushel buza előállításának költsége nem volna éppen kétszerannyi, mint amennyit a farmer manapság kap érte. Kitünik ebből is, hogy maholnap annyira feje-tetejére áll a világ, hogy az is éppenolyan jó gazda, aki parlagon hagyja a földjét, mert hiszen végeredményben akkor is ráfizet a fáradtságára, ha müveli és beveti a drága pénzen megmunkált talajt.

A tultermelt tömegcikkek és a közszükségleti, főleg iparcikkek ára között tehát teljes aránytalanság fejlődött ki az idők folyamán. Az öreg gazdasági verkli azonban még egy jóideig szépen muzsikált volna, ha időközben nem kopogtatott volna be ezerféle alakban az elemi csapások serege, szétfoszlatván a reménység utolsó ködpáráit is. Még hozzá nemcsak szárazság, jég, fagy, vihar alakjában, hanem az egész kereskedelmi és pénzügyi rendszer válságaként is olyan megrázkódtatás érte a világot ,amit kiheverni talán évtizedek kellenek.

Nézzünk csak egyszerü, hétköznapi szemmel végig a jelenségeken. A gazdának nincs termése, ha van is, nem kap érte semmit, minek következtében nem tud sem embert tartani, sem pedig nagyobb bevásárlásokat eszközölni s szerencsésnek tarthatja magát, ha családjának megélhetését biztosithatja. Ha pedig a farmernek nincs a tejbeapritani valón kivül egyebe, ugyan miből éljen a falusi boltos, az orvos ,az ügyvéd? Folytatván ugyanezt a gondolatkört, mire alapitsa jövőjét, üzemképességét a nagyvárosi ipar, kereskedelem, sőt magának a kormánynak a kisemberek adózására épitett egész szervezete, ha maga az alap megingott?

Azt mondják, hogy a kormány az idén komolyabban fogja venni dolgát és emberségesebb ellátást igyekszik biztositani a munkanélkülieknek. Sokan ezt a kérdést főleg a városokban szorult szerencsétlen embertársainkra értik, de ha megkaparjuk a mai élet zománcát, be kell látnunk, hogy másutt is baj van a kréta körül. Amikor mintegy kétszászezer embernek kegyelemkenyéren kell tengődnie a városokban, amikor több mint háromezer család hagyta ott Délsaskatchewanban évtizedek verejtékével felépitett, de reménytelenül kiszáradt otthonát, hogy ismeretlen északi vadonban keressen menedéket — akkor nem irigylendő a helyzete akármilyen kormányzatnak, még ha annyira lelkiismeretesen vagy talpraesetten töltené is be helyét.

Mindehhez járul még betetőzésül a — tél. A rettenetes kanadai hideg évszak, mely legalább egy teljes fél esztendőn át hatalmában tartja az egész országot. A közbeeső "indián-nyár" folyamán állitólag még nagy dolgok történnek: ekkorra igéri Ottawa a közmunkák nagy részének elvégzését. Azok azonban, akik belátnak a vesékbe, jól tudják, hogy ez a legjobb akarattal is csak morzsákat fog juttatni a leginkább rászorulóknak. A közelgő kanadai tél átböjtöléséhez tehát már most fel kell készülnünk — ha ugyan volna miből. Lesznek azért magyarok, nem is sok százan, de több ezren, akik megtalálják a módját annak, hogy ha szerényen is, de a saját két karjuk munkájából — és ami a fő: függetlenül, a holnap rémeitől nem rettegve — megállják a helyüket, ha mégannyira baj van is Kanadától a földgolyóbis másik oldaláig.

A leszámolás órája

Nyugodtan megállapithatjuk, hogy Európa mostani válsága, félreismerhetetlenül az elmult világháboru egyenes folyamánya. A rettenetes zürzavar amelyet tegnap Hoover egy főuri gesztussal igyekezett enyhiteni, ma másoldalról egy moratorium követi, bankok kivétel nélkül nagyságra vagy tekintélyre segélyért kiálltanak, munkaadók az adók sulya alatt roppannak össze, a nép kenyérért, munkáért, hol könyörög, hol lázong, szélsőséges állásfoglalás a végeredmény. S ugy látszik, hogy közel van a leszámolás órája.

A modern civilizáció ugylátszik a bosszuállás régi elméletén is tultesz. Hiszen a modern háboruk nem fejeződnek be a békekötéssel. A győztes nem elégszik meg azzal, amit szekerén elvihet, nem elégszik meg azzal sem hogy a legyőzöttet megalázza: a modern civilizáció olyan hadisarcot ró ki a legyőzöttre, mely annak életképességét, belső rendjét beláthatatlan időkre teszi lehetetlenné. Egyszerüen azt remélik, hogy a legyőzött államegység az ő legfurfangosabb módon kiesztergályozott pénzügyi, vállalkozói a tudományos szerkezetével a győzőfejőstehenévé váljék. Mindenki, aki eszével él és aki ezeket a háborut követő rendszereket, eljárásokat és megállapodásokat figyelemmel kisérte, azoknak nemcsak tartósságát, de véghezvitelét is lehetetlennek tartotta.

Egy további nehéz probléma az u.n. védővámok kérdése. Minden győzőállam — kivéve Angliát — abban látták politikai irányukat legbiztosabban megalapozva, hogy minden idegen árut távoltartottak magutól. A békeszerződés ezt a háboru-tanitotta irányt bizonyos nációkra szinte rákénysze ritette. Magyarországot, mely 1000 éven át nemcsak politikai, hanem gazdasági egység is volt egyszerüen balkanizálták. Ez a virágzó egység egy egész sereg apró államra aprózódott, s mindegyik a saját hadseregével, saját vámpolitikájával egymás riválisává tevődött. Ezen "riválisok" mindegyike inkább viszonylagos, mint valóságos ál talános jólétet kiván elérni. Gyárakat emelnek, kivitel utján igyekeznek gazdagodni tekintet nélkül arra, hogy az egyes vállalkozások nyereséggel vagy pe dig veszteséggel zárulnak. Egyik okozója ez a tény a napról napra fokozódó elszegényedésnek és vele a gazdasági összeroppanásnak.

A háboru első két évében a győzők annyi pénzt zsaroltak ki az akkor még semleges Amerikától, amennyi beléjük fért, látszólag, jó biztositékok ellenében. A háboru utolsó két éve alatt ugyanazok a győzők az akkor már szövetséges Amerikától még többet "pumpoltak", de már akkor kevésbé jó biztositékok ellenében. A háboru be fejeztével, amikor már lassacskán általánossá vált a tudat, hogy ezeket a kölcsönöket a győzők sohasem lesznek képesek visszafizetni, oda irányult minden törekvés, hogy a legyőzöttektől legalább annyit zsaroljanak ki, hogy azzal ezeket a többé-kevésbé kétes jövőjü amerikai hitelösszegeket fedezzék.

Azonban Amerikának adósságot visszafizetni nem olyan könnyü dolog. Adósságot tudvalevőleg vagy áruval, vagy ellenszolgáltatással, vagy aranynyal lehet törleszteni. Amerika magas védővámja majdnem kizárja azt, hogy követelését áruban kapja vissza. Aranyban való visszafizetés még nagyobb nehézséggel jár, mert az egész világ aranykészlete alig volna elegendő arra, hogy ezt az adósságot ily módon rendezzék. Ugy látszik, hogy lehetetlenségel határos ezeket az óriási adósság-tételeket egyensulyba hozni.

Az európai győző államok a legyőzöttektől hadikárpótlás czimén évről évre "reparációs" ösz szegeket vettek fel, melyek azonban nem küldettek el Amerikának. Ezekből az időkből származnak viszont azok a pénzügyi müveletek, melyek a nagy államadósságokat létrehozták. Sir Josua Stamp, Anglia egyik kiváló államtudósa kiszámitotta, hogy az esetre, ha ezek az államadósságok a mai arányban tartanak lépést, ugy Amerika a közeli ötven év alatt Európa összes bevételeinek zálogosa lesz. Noha Amerika soha sem lesz abban a helyzetben hogy az ebből a viszonyból eredő előnyöket saját polgárai jólétének emelésére használhassa fel.

Németország helyzetét lévén ez a magyarországi viszonyokra leginkább befolyással — különösen az tette körülmeényessé, hogy francia szomszédja nemcsak győzője, de ellensége is. Nehezen hihető, hogy Németország komolyan gondolt valaha is arra, hogy Franciaországnak minden adósságát visszafizesse. Ugy tünik ma, mint ha nemzeti politikájuknak egy kiegészitő része lett volna, hogy a háborus adósságok ügye elmosódjék, majd hogy a "Young terv" alapján engedményeket érjen és végeredményben mégis csak összeroppanjon.

Részben az ezt megelőző rettentő pénzügyi válság miatt, részben azonban más okokból, Németország a "zsebétől a szájáig" élt. Ennek dacára a kölcsönök egész garmadát vette fel, ugyhogy Amerika maga több, mint három milliárd dollárral van ezen kölcsönökben érdekelve.

Igaz ugyan, hogy Németország a háborut elveszitette és hogy nehéz összegeket fizetett reparációként, de ugyanakkor sokszorosan annyi kölcsönt vet tek fel — melyekkel gyáriparukat felépithették és polgáraik átlagos jólétének fokát igyekeztek emelni.

Ez a kétségtelenül ügyes politika válasz volt a Versailles-i békekötés szerzőinek. Ugyanakkor amikor a győzők Németországtól hadisarcot vártak, Németország volt az egyedüli állam, mely készpénzbevételekről számolhatott be.

Azonban a kölcsönökből élni tudvalevőleg csak addig lehet, amig kölcsönzők vannak. A tényt a hitelezők csak most ismerték fel és ugy látszik a leszámolás ideje elkövetkezett.

Franciaország az egyedüli, mely a körülményekhez képest legjobban tartotta magát. Franciaországnak ma aránylag a legnagyobb aranykészlete és a legjobban felfegyverzett hadserege van. Franciaország el van szánva mindenre, még arra is hogy végrehajtóját küldje a németek nyakára.

Vajjon mi lesz még ezzel a "civilizált" világgal?

Veszelszky X. Ferenc.

RABLÓTÖRTÉNET

IRTA: CSATHÓ KÁLMÁN

Vagy tizen ültünk a hosszu sarokasztalnál. Az öreg Pista bácsi mesélő kedvében volt, egyik kacagás a másikat érte. Somló gyöngye csillogott a poharakban, a cigány pedig már egy negyedórája epedő pillantásokkal hegedült az asztal felé. Kitünő hangulat volt és a vak is láthatta, hogy ebből nagy mulatság lesz. Annál meglepőbb volt, hogy Samu mindenáron azt akarta, hogy menjünk vele a klubba.

— Már hogy mennék! — mondta Pista bácsi. — Eszünk ágában sincs!

— Jó nekünk itt lenni! — vélte Miska. — Ha akarod, inkább épitünk három gunyhót..

Laci is rászólt Samura:

— Már megint a bakkon jár az eszed! Mindenáron veszitení akarsz? Nem férsz a bőrödbe. Samu olyan bánatos arcot vágott, mint akit nyuzni visznek.

— Jaj dehogy akarok? Dehogy akarok! Az én jó Istenem áldjon meg, ilyet még viccből se mondj .... De muszáj felmennem, mert megigértem annak a cipószáju Kelemennek, hogy revánsot adok neki ... Legalább te gyere velem, Miska!

Erősen alföldi tájszólással beszélt és mint mindig, most is ugy, mintha minden szó egyenesen a szivéből jönne. Miska azonban csak a fejét rázta:

— Nem megyek én! Arra nincs eset! Különben is Kelemen elutazott. Nincs Pesten.

Samunak megvillant az apró kis malacszeme. Vállat vont:

— Hát az meg már az ő baja! Ha nincs ott, nincs ott. Arról nem tehetek! De én megigértem neki, hogy ma ott leszek és revánsot adok. Hát a szavam csak meg kell tartani, ugy-e bizony? Erre már Pista bácsi mondhat egyebet? Mert a becsület, az fontosabb az élet nál is? Igaz-e Pista bácsi?

— Igaz hát! — hagyta rá a kérdezett. — De az is fontos, hogy ahol az ember jól érzi magát, onnan ne menjen el hiába.

— Hiába-e? Hát a reváns?

— De ha nincs ott Kelemen!

— 'Sz' ez az éppen! Mi a fenét fogok én ott csinálni? Egynek sincs egy rézgarasa se az egész kompániában. Nem lehet ott nyerni, csak veszíteni! ... Ilyen az én szerencsém, látjátok!

Valaki megjegyezte:

— Azért nincs pénzük, mert kifosztottad őket. Azt mondják rengeteget nyertél a héten.

Samu hosszan csóválta a fejét és bánatosan nézett a beszélőre:

— Hát látjátok, — szólt mélabusan, — ilyen romlott a világ! Ilyeneket beszélnek rólam! Hogy én rengeteget nyertem! ... Nahát ... Kitől nyertem volna? Hát volt azoknak pénzük valaha? Kelementől gomboltam be vagy két ezret ... Ennek van akkora füstje ... Abból is alig van már valami. Ma reggel bevittem a bankba, mert az amortizációs kölcsönt kellett fizetnem a birtok után! ... És még hogy rengeteget nyertem ... Gyere már Miska, ne kéresd magad! Meglesznek ezek itt nélküled is!

— Dehogy megyek! Eszem ágában sincs!

— Igazán nem?

— Igazán nem!

Erre aztán felcihelődött Samu. Kicsit sértődötten, mint akivel nem bánnak igaz érdeme szerint:

— Hát szivtelen emberek vagytok, az már szent igaz. Egyedül hagyjátok az embert ha bajban van! De a legszivtelenebb köztetek ez a potrohos!

— Potrohos? Kicsoda? Én? —kérdezte Pista bácsi meglepve, mert a jelző valóban csak ő rá illett a társaságban egyedül. De Samu megrettent tiltakozással emelte fel a kezét:

— Dehogy is Pista bácsi! Hogy is hiszed, hogy én ilyet mondjak terád, akit ugy tisztelek, mint akár az édesapámat! ...

— Akire vasvillát fogtál! — dörmögte Pista bácsi, de ezt nem hallotta Samu, mert éppen Miskára mutatott:

— Erre mondom ni! Ezt hivom potrohosnak!

— Engem? ... Hát annyira kövér vagyok?

— Ha magad nem is, de a bugyellárisod! ... Láttad Pista bácsi? ... Ilyen degesz a tárcája ni! ... Ma vette fel a gyap ju árát!

Miska elnevette magát:

— Értem már! Hát azért hivsz te engem bakkozni? ... De hát abból édes Samu pajtás nem eszel. Arra hiába fáj a fogad!

Samu mérhetetlenül felháborodott:

— Én? Hogy én? ... Na hallj oda! Hát olyan ember vagyok én, akinek a másé kell? Hiszen, amim van is szerteszétosztom a rokonaim közt! Hát van nektek arról fogalmatok, hogy hányan élnek énrajtam? A sógorom, az öcsém, három lyánytestvérem, hat unokaöcsém, két nagynéném! Én tartom valamennyit! Uri módon! Egy mukk, egy zokszó nélkül! Gavallérosan! ... És még azt fognád rám, hogy én a máséra kácsingózom? És még hozzá éppen a tiedre, akit ugy szeretek? Mert ugy szeretlek én, ahogy a tulajdon szülő édesanyád se szerethetett soha! ... Ilyet nekem ne mondj, még vicc ből se! Mert inkább ... Inkább én adnám oda neked mindenemet! ... Akár most rögtön! Nesze! ... Vedd el! ... Csak azt ne mondd, hogy ... Jaj! Na — Előhuzta a tárcáját, de hamar csak visszadugta: — Ebben ugy sincs semmi! — Felvette a poharát és odanyujtotta koccintásra Miskának: — Szervusz!

Pista bácsi komoly arccal szólt közbe:

— Ha olyan nagyon adakozó kedvedben vagy, tudod kin segits inkább? Szegény Bélán! Annak kináld! Az most ugyis nagy bajban van.

Samu elkomorodott:

— Sajnálom szegényt! Szivből sajnálom! Ámbár nagy marhaságot csinált, mikor annak a könnyelmü embernek aláirt!... Nagyon nagy marhaságot! — Egyszerre elmosolyodott és a szeme sunyin kezdett csillogni: — De neki nem kinálom! ... Mert még el találja fogadni.

Nagyot nevetett a viccének, de nevettek rá a többiek is. Msika az asztalra ütött:

— Ez az igazság! Látod! Most végre igazat mondtál!

— Hát szoktam én egyebet is mondani? Legfeljebb egy kicsit kikerekitem, hogy szebb legyen! ...

Pista bácsi legyintett:

— Na! Erdj már! Isten áldjon!

— Hát még ki is dobtok! ... Na! Veletek is érdemes barátkozni! ... De hát megyek! Megyek na! ... Szervusztok! — Elindult,de az ajtóból még visszakiáltott: — Aztán ne beszéljetek rólam tulságos sok roszszat!

Miska utánaszólt:

— Tudunk mink okosabb do logról is beszélni!

Végre elment. Az asztal végén valaki megjegyezte:

— Nem tehetek róla, én mégis szeretem!

Miska vállat vont:

— Hiszen nem is rossz fiu! ... Csak a pénzt egy kicsit jobban szereti, mint kéne.

— És ritkán mond igazat!— bólintott Pista bácsi. — Egy szavát se tudom elhinni soha... Na de hát, ez is az ő dolga!... Beszéljünk másról! — És azzal odaintve a cigányt maga mellé, diktálni kezdte neki: — Azt huzd, hogy "Kilencet ütött az óra!" ...

Több szó aznap nem esett Samuról, másnap azonban egyébről se beszéltünk a törzsasztalnál, csak ő róla. Miska jött a hirrel:

— Na szegény Samu! Megjárta az éjjel! Betörők jártak a lakásán és elvitték minden pénzét. Huszonkétezer koronát.

— A fenét? Hát hogy tarthat valaki annyi pénzt otthon?

Pistabácsi a fejét csóválta:

— Hiszen tegnap azt mondta minden pénzét bevitte a bankba. Adósságot fizetni.

Laci elnevette magát az asztal sarkán:

— Van is annak adóssága! Hisz tehermentes a birtoka! Pénze van ennek a bőre alatt is.

Pista bácsi megrázta a fejét:

— Én ugyan nem hiszek a pénzben, mert nekem soha sincs. De Samuról még azt is elhiszem. Csak azt nem, amit ő mond; Sz' látjátok, tegnap is füllentett! ...

Negyedóra mulva megérkezett Samu, magából kikelve, izgatottan:

— Hát mit szóltok hozzá? Mi? ... Bár odaadtam volna inkább neked Miskám! Miért is nem fogadtad el?

— Hiszen nem volt nálad tegnap! Vagy nálad volt?

— Dehogy volt! Dehogy volt Otthon volt, becsukva. A fiókomban. A kulcs meg ehun-e! A zsebemben! Álkulccsal mentek a gazemberek! ... A fiókot meg ugy törték fel feszitővassal! ...

— De hát hogy lehetett nálad annyi pénz? Hiszen azt mondtad tegnap, befizetted a takarékpénztárba! ...

— Akartam is! Ott is voltam De már le volt zárva a pénztár, hát eljöttem! Egyszer aludtam el egy délelőttöt, abból is lám, milyen bajom lett! Na csak pehhes ember vagyok én! Huszonnégyezer korona!

— Huszonnégy? Azt mondtad, huszonkétezer! — szólt közbe Miska.

— Huszonnégy! — felelte Samu keményen. — Huszonnégyet mondtam! Rosszul értetted! Huszonnégyet vittek el kereken! De az még semmi, mert mi az ahhoz képest, hogy most nem tudom befizetni a kamatot a birtok-teher után! Bár inkább odaadtam volna annak a szegény Bélának! ... Na de, ha megkerül valami csuda utján, hát oda is adom! Oda én!

— És a bankkamat? — kérdezte Pista bácsi. — Hát azt miből fizeted?

— Hát ami [illegible] 'Sz' nem kell az egész... Isten őrizz, hogy annyi kelljen ... Ha nem fene ügyes betyárok lehettek! Vagy hogy csak egy volt? ... Az is lehet! ... A rendőrségen nagyon biztatnak, hogy megfogják, mert már is gyanakszanak valakire ... És ha ujj-lenyomatot tudnak találni..

Egész este csak erről beszélt s nem engedett mást szóhozjutni. Mindössze Pista bácsi tudott annyit megkérdezni tőle:

— De hát honnan volt neked annyi pénzed? Hiszen azt mond tad, hogy kétezret nyertél ...

Samu vállat vont:

— Hát mit kürtöljem? Nem egyszerre nyertem én ezt. Apránként összegyült! ... Egész esztendei keserves virrasztásom gyümölcse ez! Ne irigyeljétek! Megdolgoztam én ezért becsületesen!

Olyan meggyőzően tudta mondani, hogy nem akadt senki, aki ellene szólt volna. Laci sugta csak a fülembe:

— Nyert ő ennél többet is! Mert vett egy kis szőllőt a Balaton mellett huszezerért ...

Negyednapra sugárzó arccal jelent meg Samu a vacsoránál:

— Megvan a tettes! Áldassék a halóporában is, aki a daktiloszkópiát kitalálta. Már be is ismerte, hogy ő volt a betörő. És, ami a fő: a pénzt is megtalálták nála. Harminckétezer koronát!

— De az csak nem mind a tied tán?

— Sajnos! — felelte Samu sóhajtva. — Abból csak huszonnégy az enyém. — Elmélázott és megismételte: — Huszonnégy!

— Na de erre iszunk egyet! — mondta Pista bácsi. — Gyerekek! Samu fizeti.

— Jaj! — szisszent fel. — Dehogy! Dehogy! Fizetném én szivesen, de nem merem! Babonából! ... Mert baj van! ... A gazember azt meri állitani, hogy az én fiókomban nem volt annyi, csak négyezer! Most nekem kell bizonyitani, hogy huszonnégy volt.

— Na és? Hát hogy tudod azt bizonyitani?

— Nehéz! Nagyon nehéz! De nem reménytelen! Mert, azt mondja az ügyvédem, ha a kártyapartnereim azt yallják, hogy nyertem annyit tőlük, a betörő meg nem tudja igazolni, hogy honnan van a harminckétezerje, akkor vissza itélinekem a biróság az egész huszonnégyezret ... De hát ez bizonytalan! És addig nem iszunk! Hanem akkor! Akkor aztán lesz olyan dáridó, hogy ...

Inni ugyan ittunk aznap is, de kiki a saját kontójára. A Samu igéretét pedig eltettük a tárgyalás után való estére.

De hiába tettük el, mert bizony aznap se ittunk a Samu borából. Még pedig egyszerüen azért, mert nem vacsoráztunk ott.

A tárgyaláson ugyanis az történt, hogy a betörő makacsul megmaradt a mellett, hogy a Samu fiókjában csak négy darab ezres volt, semmi több.

— Hát akkor honnan van ez a pénz? — kérdezte az elnök. — Ötezer a Schwartzéké, ezt maga is beismeri. Kettőezerkét száz a terézköruti betörésből származik. És maga szerint négy a Vereczky Sámuel-féle. Ez összesen tizenegyezerkettőszáz. Itt pedig harminckétezernégyszáz van. Hát honnan való ez a huszonegyezerkettőszáz mi?

A betörő nagyot nyelt:

— Az az én megtakaritott pénzem! — szólt halkan.

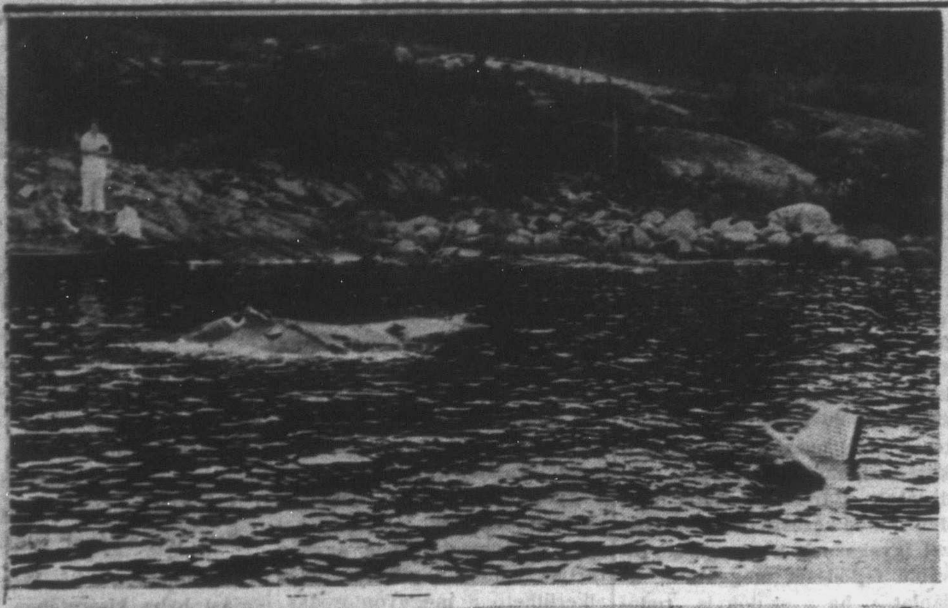

Mint már jelentettük, két pilóta lezuhant Ontario "Ezer tó" vidékén és bár gépük a vizbe esett, mindketten szörnyethaltak. Képeinken a szerencsétlenül jártakat és tönkrement gépüket láthatják olvasóink. (A "Southam Press" felvétele.)

1220 sokgyermekes magyar anya részesült jutalomban

A Magyar Anyák Szentistván napi Bizottsága első buzavirágját a kormányzóné tüzte fel. Ő avatta fel a buzavirágot az anyák virágává. 128,000 buzavirágból 60 ezret juttattak el a megyékbe a többit pedig a fővárosban osztották széjjel. Az idei Szent István napján a főváros területén 100 tizenhét, tizenhat, tizenhárom-, tizenkét-, tizenegy-, tizgyermekes anyát, Pestmegyében 120, az ország területén pedig 1000 sokgyermekes anyát részesitettek jutalomban és kitüntetésben.

A kitüntetett budapesti anyák sorát a 17 gyermekes Fássy Mihályné, a 16 gyermekes Werbánszky Istvánné, a 15 gyermekes Liszt Sándorné vezette. Pestkörnyéki anyák élén a mátyásföldi 17 gyermekes Farkas Jánosné, a pesterzsébeti 16 gyermekes Haleczki Mihályné, a kispesti 15 gyermekes Gráf Jenőné állt. Tizenöt gyermeket adott a magyar világnak Gödöllőn Kálnai Istvánné, 14 gyermeket Nagykőrösön Bakos Józsefné, Tatárszentgyörgyön Danics Jánosné.

Szent István napján az anyák jutalmazásának külön eseménye volt az 1000 pengős jutalom odaitélése. Ezt a jutalmat Kiss Imréné baranyamegyei 11 gyermekes anya kapta, akinek férje Siklós mellett Domozdoga-pusztán béres. Kiosztotta a bizottság azt az 500 fiuruhát és 500 pár cipőt is.

Csillagfény fog meginditani egy gépet a chicagói világkiállitáson

A chicagoi világkiállitás megnyitása alkalmával egy gépet az Arcturus-csillagból érkezett fénysugárral fognak megindítani. Az Arcturus térfogata 27 milliószor nagyobb a napénál s a belőle kisugárzó fény negyven év mulva ér a földre. Ennélfogva a kiállitáson 1933-ban felhasználandó fény 1893-ban sugárzott ki az Arcturusból és Edwin Frost tanár a yerkesi csillagvizsgáló negyven inch át mérőjü lencsével felszerelt óriási távcsövén fogja azt felfogni és egy nagyon érzékeny fotoelektrikus készülékre vetiteni. Ezt az energiává átalakitott fényt megfelelő erősités után használják fel a gép inditására.

KÉMKEDÉSÉRT ELITÉLTEK KÉT PILÓTÁT

Alig két hete történt, hogy Herndon és Pangborn amerikai világkörüli repülőket több mint kétezer dollárnyi pénzbirsággal sujtotta a japáni katonai törvényszék azon az alapon, hogy állitólag kémkedési szándékkal fényképfelvételeket készitettek a japán tengerparti erőditésekről. Erre ráduplázott most a mongol kormány, amikor Kölber és Ratje német pilótákat, akik utasgépükkel éppen mongol csapatok felett repültek el, gépfegyvertüzzel leszállásra kényszeritették és szintén kémkedés vádjával öt évi nehéz börtönre itélték.

Egy jó tanács!

HA AZT AKARJA, HOGY PÉNZE GYORSAN ÉS BIZTOSAN érjen az ÓHAZÁBA: KÜLDJE AZT A

"PANNONIA"

621 Main Street, Winnipeg, Man UTJÁN

TÁVIRATIDIJ csak 75 cent

KÉRJEN PÉNZKÜLDŐIVET

A COLUMBIA MAGYAR GRAMOPHON LEMEZEK képviselete és főlerakata!

Az áruosztálynál kapható:

Eredeti DIANA sósborszesz üvegje 45 cent és $1.00.
Óhazai kaszák darabja $1.75
Piatnik játszókártya 65 cent.
Selmeci pipák szárral $1.25.
MODIANO cigaretta papir tucatja 30 cent.
MODIANO cigaretta hüvely 10 doboz $1.25
Importált édes-nemes PAPRIKA eredeti félkilós zsák 75 cent.
Erős RÓZSA Paprika fontja 45c

M. K. DOHÁNYJÖVEDÉK

CIGARETTA és PIPADOHÁNYAI eredeti csomagolásban: 13, 15, 20, 50, 60, 80 és 95 cent csomagonként

VIDÉKRE A SZÁLLITÁS KÜLÖN MEGFIZETENDŐ!

Kérjen részletes árjegyzéket!

!! Ügyeljen a Cimre !!

Ugyanakkor, amikor a Winnipeg melletti St. Boniface egyik füszerüzletének a fenti képen bemutatott pénzszekrényét felrobbantották ismeretlen tettesek, Montrealban sokkal sulyosabb merényletet követtek el már harmadizben ugy a Laval, mint a Shawinigan erőmüvek magasfeszültségü villamosvezetéke ellen. Szeptember 3.-án hajnalban ismét óriási robbanás rázta fel a Charlemagne és Rouen uccák környékének lakosságát, amikor összeroppant a fővezeték és a milliós lakosu Montreal egész keleti negyede egyptomi sötétségbe borult. Állitólag a vállalat elégedetlen munkásai hajtották végre a dinamitos merényleteket, bár a vezetőség nem tudott magyarázatot adni arranézve, hogy mi indithatta rombolásra a gyanusitottakat.

(A "Winnipeg Tribune" szivességéből.)

A hallgatóságon hangos derültség hullámzott végig, az elnök megkopogtatta az asztalt a ceruzájával.

— Csendet kérek! — mondta. — Maga meg ne beszéljen itt ilyeneket, hogy ennyi megtakaritott pénze van! Miből takaritotta meg? Honnan- Vagy talán egyéb betöréseket is követett el? Sőt talán sulyosabb büntetteket is?

— Elnök ur kérem, én ártatlan vagyok minden egyébben! De ez a pénz nem a Vereczkeyé. Arra akár megesküszöm! A Vereczkey fiókjában négyezer korona volt, több semmi!

Samu felháborodva szólt közbe:

— Ilyen szemérmetlen hazugság! De ilyen! Elnök ur, én igazolni tudom ...

— Csendet kérek! ... Ezerkétszáz korona még akkor is fennmarad, amire nézve ki kellene deriteni, hol szerezte vádlott ezt a pénzt? ... Felszólitom, tegyen töredelmes vallomást, mert ...

A vádlott lehorgasztotta a fejét:

— Az ezerkétszáz, az ... az másik ügyből való. Nyolcszáz volt az egyik és hatszáz a másik ... De kettőszázat már elköltöttem ...

— Micsoda két másik ügyből?

Lassan, halkan, nehezen jött ki a vallomás a betörő torkán:

— A nyolcszáz az az Egyetem-ucca 17-ből való. Szeptember 5-éről.

— És a hatszáz?

— A Bajza-uccából. A házszámra nem emlékszem. Csak a napra. Augusztus 20-án volt.

— Na látja! — szólt az elnök. — Ezt bevallhatta volna előbb is! ... És most mondja meg szépen, töredelmesen, honnan való a huszezer?

Samu megint közbeszólt:

— De elnök ur! — Én igazolni ...

— Csendet kérek! — szólt rá az elnök erélyesen. — Itt csak akkor beszélhet, ha megadom a jogot! ... Vádlott feleljen! Honnan való a huszezer? Nézze, könnyitsen a lelkén. Most már ugyis benne van, legalább leszámol a lelkiismeretével egészen ...

A vádlott arcán látszott, hogy küzd magával. Mély csend volt, a hallgatóság is lélekzetvisszafojtva leste, mit fog mondani. Csak Samu izgett-mozgott és közben vörös foltok gyultak ki a képén. Végre megszólalt a vádlott:

— Az a huszezer ... Az nem az én pénzem. Egy barátom adta ide megőrzésre.

— Micsoda barátja? Hogy hivják?

— Azt nem mondhatom meg mert akkor megtudná a családja, pedig éppen azt nem akarom.

Az elnk megcsóválta a fejét:

— Ebből egy szó se igaz! Csak vallja be szépen, hogy hol lopta! Mert ezt a pénzt maga lopta! És most tüstént vallja be hogy honnan.

Samu megint közbe szólt:

— Tőlem!

A vádlott ekkor ránézett Samura. Aztán felemelte a fejét éstiszta, csengő hangon azt mondta:

— Hát, ha muszáj én beismerem, hogy nem mondtam igazat. Ugy van, ahogy Vereczkey mondja! Huszonnégyezer korona volt a fiókjában!

Samu diadalmasan kiáltott fel:

— Nahát! Csakhogy bevallotta! ... Mondtam ugy-e? Megmondtam! Az az én pénzem

Az elnök összesugott a két biróval. Aztán ránézett az ügyészre. Ez felvonta a vállát s a fejét rázta.

— A nyomozás kiegészitése iránt óhajtok előterjesztés tenni ...

— De kérem! — ugrott fel Samu. — Mikor már ő maga is bevallja! Én pedig bizonyitani tudom!! Az az én pénzem. Kártyán nyertem! Itt a lista, hogy kitől mennyit! És itt vannak az illető urak is, akik bizonyitják!

Most már keményen legorombitotta Samut az elnök, az ügyész azonban kiesett a szerepéből. Rámeredt Samura:

— Kártyán nyerte? Huszonnégyezer koronát? Hol játszanak ilyen nagyban?

Samu megszeppent:

— Nem játszunk mi nagyban ... Apránként gyült az össze.. Egészen aprónként! ...

Az elnök az iratok közt keresgélt és végre kihuzott egy jelentést.

— Kérem, ne tessék itt más dolgokat tárgyalni, — mondta szigoruan. — Ez nem tartozik ide. A bizönyitás kiegészitése egyébként felesleges, mert a fővárosban ilyen összegü betöréses lopási eset nem fordult elő a közel multban. Az pedig igazolva van, hogy a vádlott egy év óta nem hagyta el Budapest területét ...

A vádlott arcán egy mosolyféle suhant át. De nyomban elkomolyodott s határozott hangon mondta:

— Ugy van kérem, ahogy mondom. Vereczkytől huszonnégyezer koronát vittem el ... — És merőn ránézett Samura, aki azonban lesütötte a tekintetét.

Késő délután hirdették ki az itéletet. A vádlott kapott négy esztendőt, Samu pedig a "bünjelként lefoglalt összegből huszonháromezernyolcszáz koronát"...

Hanem ezzel még nem volt vége, mert a tárgyalás után kinos jelenet játszódott le Samu és a vádlott közt. Samu ugyanis még ott diskurált a folyosón két klubtársával, akik aztán később elmesélték a dolgot, mikor két szuronyos börtönőr közt arra vezették a betörőt. Samu háttal állt és csak akkor vette észre, mikor az a nevén szólitotta:

— Vereczky ur! Vereczky ur

Samu megfordult. A betörő ott állt előtte.

— Csak azt akarom mondani — szólott, — hogy ilyen könnyen még én se szereztem huszezer koronát soha, mint maga most! De végrendeletben is hagyom még az unokáimnak is, hogy soha arra a tájékra se tévedjenek, ahol maga lakik, mert ... — Ekkorára azonban már Samunak is megjött a hangja, aki első meglepetésében szólni se tudott. Magából kikelve orditotta:

— Micsoda szemtelenség ez? Hát lehet ez, hogy gazemberek itt sértegessék a tisztességes embert? Azonnal feljelentem, ha nem takarodik! ... Börtönőrök! Maguk ezt türik? — Tüstént megyek az igazságügyminiszterhez panaszra!

A börtönőrök dünnyögtek valamit, aztán szeliden tovább lökdösték a rabot:

— Na gyerünk! Gyerünk! Ti los beszélgetni!

De az még visszafordult:

— Gazember vagyok? Az lehet! De te kolléga vagy! ...

Ezt azonban már az egyik őr is megsokalta:

— Gyerünk, ha mondom! — mordult rá és nagyobb nyomtatékul hátba tenyerelte, de ugy, hogy a hangja rögtön csuklásba fult.

— Ilyen disznóság! — dohogott Samu — Igazán megérdemelné, hogy ... De hát ... mit kezdjek vele? ... A nyavalyással! ... Feljelentsem? ... Nincs énbennem ahhoz elég kegyetlenség, mert szánom! Szánom a nyomorultat! ...

Estefelé már tudta a klubban mindenki az esetet. Voltak, akik vállat vontak és azt mondták:

— Hát, ha a biróság igy itélt ... nekünk nem lehet szavunk!

De akadt hang, amelyik azt mondta:

— Na de hát csak nem fogjuk megtürni magunk közt? Hiszen a kártyanyereségéből szőlőt vett! ... Negyvenezret csak nem nyert össze? ...

— Ki tudja azt bizonyitani? Ilyen váddal nem lehet fellépni, mert benne maradunk!

Pista bácsi csendesen csóválta a fejét:

— Hát én ma nem megyek el a vendéglőbe! Nem kérek ennek a tárgyalásnak az áldomásából. Nem menne le a torkomon! ...

Igy aztán aznap másutt vacsoráztunk, amire azonban nem volt szükség, mert, amint utólag megtudtuk, Samu nem volt ott. A tárgyalás után azonnal elutazott, mert szégyelli magát. Pista bácsi azonban a fejét rázta:

— Dehogy azért! Dehogy azért! Azért, mert se áldomást nem akar fizetni, se Bélán nem akar segiteni ... Ami különben jó is, mert ... ha! ... Ha ide mer jönni mégegyszer ... hát akárhogy sajnálom is, átköltözünk más korcsmába ... Meg is tette volna alighanem, de nem került rá a sor, mert közben kitört a háboru és Samu nem mozdulhatott ki a birtokáról, mert azon a cimen volt felmentve, hogy ott nélkülözhetetlen.

Mire meg a háborunak vége lett, egyéb dolgunk volt, mintsem, hogy békebeli pletykák alapján itélkezzünk egymás fölött ... Mert hiszen, ha jól megondoljuk, csak pletyka az egész és gyanusitás.

Most már, ennyi idő után, ha látom Samut a szép fehér szakállával, amit azóta növesztett, nem is igen tudom elhinni magam se.

Békében nem volt egyéb dolgunk, hát sok efféle pletykáltak egymásról az emberek. Akkoriban történtek is néha ilyen kis históriák. Ma persze már az efféle lehetetlen.

Mert hol az ördögben lehet olyan betörőt fogni, akinél harminckétezer aranykorona van? Tiz év alatt se bir ennyi pénzt összeszedni, ha megfeszül se!

Keletkanadában a legjobb, legbiztosabb és leggyorsabb pénzküldési iroda.

Pénzküldésekért teljes felelősséget vállalok

HAZAK, FARMOK STB., ADAS-VETELET INTEZTESSE VELEM

Bármilyen ügyes-bajós dolgában forduljon hozzám:

LOUIS SZABO

BOX 244 14 Crowland Str. Welland, Ont.

A „CANADIAN NATIONAL RAILWAY EXPRESS" magyar megbizottja.

PÉNZ

KÜLDÉS A VILÁG BÁRMELY RÉSZÉBE POSTÁN VAGY SÜRGÖNYILEG — HAJÓJEGYEK ELADÁSA AZ ÖSSZES VONALAKRA EREDETI ÁRAKON

4% KAMATOT FIZETÜNK BETÉTEKRE NEGYEDÉVI ELSZÁMOLÁSSAL

THE HARBOR STATE BANK

Alapitotta: EMIL KISS,

4th Ave. 9th St., NEWYORK

Magyar lelkész nyitotta meg az ev. nagygyülést

Az "Evangelical Lutheran Synod of Canada" hamiltoni egyházmegyéje, melynek hatáskörébe a kanadai magyar evangélikusok tartoznak, szeptember 16.-án nyitja meg évi nagygyülését Hespeler, Ontarióban. Nem lesz érdektelen magyar szempontból megemlitenünk, hogy a nagygyülés meg nyitására Papp János László windsori evangélikus lelkészt kérték fel s ez az első eset a kanadai evangélikusok egyházi történetében, hogy a közgyülés keretében szerepet juttattak a magyar hiveknek és papságnak is.

Köztudomásu különben, hogy Kanada területén jelenleg három felszentelt magyar evangélikus lelkész és egy lelkészjelölt müködik, kiknek száma ez év őszén a Budapestről kiérkező Csonták Ferenccel fog szaporodni, ki egyelőre az angol nyelv elsajátitása végett a waterloo-i teologiai szeminárium hallgatója lesz és az aktiv munkát csak a jövő év nyarán kezdi meg. Rev. Pappon kivül még a következők müködnek, mint missziós lelkészek a keletkanadai magyar telepeken: Montreálban Rev. Kellner András, lelkész, Kitchener és környékén: Rev. Walther Ármin, lelkész, Toronto, Welland és Hamilton evangélikus magyarságának megszervezésével Ruzsa Jenő lelkészjelölt bizatott meg.

Gyilkolt egy magyar B.C.-ben

Folytatás az első oldalról.

Az ezután következő pillanatokat talán maga Orosz sem tudná magának részletes pontossággal megmagyarázni, azonban a rendőrség keresztkérdéseire adott vallomásából arra kell következtetnünk, hogy Van Velzen tényleg fenyegető magatartást tanusitott és ez adhatta Orosznak azt a gondolatot, hogy az életére törnek és akár vér árán is védekeznie kell. Igy is történt. Alighogy Van Velzen néhány lépést tett Orosz felé, ez átlátva a helyzetet, megragadta a falon lógó .22-es, azaz 6 milliméteres Flaubert puskát, hogy azzal védekezzék. Miután azonban hihetőleg nem volt arra ideje, hogy meggyőződjék arról, vajjon a fegyver töltve van-e, egyszerüen fogta a csövét és a puskatussal akkora ütést mért gazdája fejére, hogy az életerős hollandus azonnal elterült a földön, kiejtvén kezéből a konyhakést, mely Orosz mellé esett a földre.

Orosz ekkor már azt sem tudta, hogy mit csinál. Mint a mission-cityi rendőrségen honfitársunk bevallotta, annyira rettegett az esetleg feléledő gazdája bosszujától, hogy amint Van Velzen az ütéstől felolcsudva feltápászkodott, ő félelmében elhatározta, hogy végez vele. A lába mellett gyilokra kinálkozó kés adta ehhez a biztatást. És abban a szempillantásban, amint Van Velzen visszanyerte eszméletét és ujra talpra akart állni, Orosz felkapta a földről a konyhakést s megmártotta a hollandus szivében.

Megborzadva ezután tettétől, a gyilkosságba keveredett magyar egy Sheeley nevü szomszéd farmerhez futott, akinek bevallotta, hogy mit cselekedett. Sheeley egyenesen a rendőrségre küldötte Oroszt, aki besietett Mission Citybe, hogy jelentkezzék Vachon rendőrfőnöknél. "Man, he try kill me, but I kill him ..." — mondotta hibás angolsággal Orosz a rendőrfőnöknek, aki ismervén a körülményeket, mindjárt sejtette, hogy miről van szó. Azonnal részletesen kihallgatták Oroszt, majd helyszini szemlét tartottak a Van Velzen farmon, továbbá részletesen kiterjesztették a nyomozást annak megállapitására, hogy milyen volt a viszony a meggyilkolt munkaadó és embere között, nem tenyegette-e mások előtt Van Velzen Oroszt stb.

Ugyanekkor azonban sok mellékkörülmény egyenesen a szerencsétlen helyzetbe jutott honfitársunk ellen szól. Elsősorban az, hogy a gyilkosság olyankor történt, amikor senki sem volt odahaza a gazdán kivül. Van Velzen felesége és két gyermeke ugyanis vancouveri ismerőseiknél voltak látogatóban, a szomszéd farmot müvelő testvére, Peter Van Velzen pedig Vancouver szigetén vállalt munkát. Orosz János javára dönteně el ugyan az ügyet az a tény, hogy a tragédia a bunk-house-ban játszódott le, ez a körülmény mindenképpen igazolván Orosz azon állitását, hogy Van Velzen végezni akart vele. Ha tehát emellett elfogadja a biróság Orosz vallomásának azon sarkalatos tételét, hogy a konyhakést Van Velzen félremagyarázhatatlan szándékkal szorongatta kezében, amikor belépett az ajtón, akkor remélhetjük, hogy ha nem is mentik fel egészen a szerencsétlen Oroszt a felelősség alól, könnyebb büntetéssel megszabadulhat.

Felettébb sulyos bizonyitékokat sorol azonban fel a vád Orosz ellen, amikor megállapitja, hogy az állitólag megtámadott magyarnak módjában állott volna menekülni — ha féltette az életét — miután a puskával fejbevert Van Velzen kábultan terült el a padlón. Ennél is sulyosabb mellékkörülményként róják fel, hogy Orosz nemcsak sziven-, hanem hasba is szurta gazdáját, továbbá számtalan apróbb sebet ejtett rajta, tehát a melegen kicsordult vér láttára mintegy a gyilkolás szenvedélye vett rajta erőt. Ugyanakkor Orosznak csupán az egyik csuklóján volt egy kisebb karcolás.

Végül pedig tisztázatlan az a kérdés, hogy mennyi időt töltött Orosz a meggyilkolt farmer mellett és miért nem jelent kezett a tett, illetőleg önvédelmi gyilkosság elkövetése után azonnal. Amikor ugyanis a rendőrorvos kiszállott a helyszinre minden kétséget kizáróan megállapitotta, hogy Van Velzen már legalább három órája halott és semmiképen sem vehetett ennyi időt igénybe, mig Orosz a szomszéd farmerhez, majd pedig a tragédia szinhelyétől két mérföldre keletre levő rendőrségre bekopogtatott.

A rendkivül érdekes, de magyar szempontból végtelenül sajnálatos bünügy fejleményeit mindenesetre érdeklődéssel várja lapunk közönsége és ezért vancouveri képviselőnket és a bajbajutott Orosz Jánosnak hat hatós közbenjáróját, Veszelszky X. Ferencet kértük fel, hogy pontos értesitéssel tájékoztassa a "Kanadai Magyar Ujság" olvasó-táborát. Veszelszky különben állandó telefonösszeköttetést tart fenn a Vancouvertől 42 mérföldre keletre fekvő Mission Cityben fogvatartott Orosz honfitársunkkal, ugyhogy legközelebbi számaink valamelyikében első kézből kapott adatok alapján számolhatunk be a fejleményekről. Mindenesetre érdekes lesz megjegyeznünk, hogy Orosz János nemcsak legnagyobb nyugalommal hangoztatja ártatlanságát, hanem abban is bizik, hogy teljesen igazolni tudja magát ügyvéd nélkül is a hatóságok előtt.

JOBB FIZETÉST KÖVETELNEK NOVA SCOTIA BÁNYÁSZAI

A Caledonia és Victoria bányakerületek munkássága egyhangulag tiltakozását jelentette be a kormánynak a 30 centes órabérek miatt, amit az ujból meginditott szükségmunkák ellenértéke fejében állapitottak meg. Mintegy 12,000 bányász azt szeretné, ha a napi $2.40-es munkabéreket legalább $3.40-re emelnék.

UJ MÓDSZERREL MÉRIK FEL AZ ÉSZAKI TERÜLETEKET

Miután a préritartományok, különösen Saskatchewan északi részeiben igen sok a tó és más hasonló természeti akadály, elhatározták, hogy egész ujfajta módszerrel fogják felmérni a még érintetlen északi vidékeket. Az általános section és negyed-section beosztást teljesen figyelmen kivül hagyva, az ujabb felmérési rendszer nagyjából hasonlitani fog az óhazai földmérési módhoz.

A NÉPSZÖVETSÉGET TENNÉK MEG AZ ÁRMÁDIÁK FŐPARANCSNOKÁVÁ?

Boncour francia külügyi megbizott legutóbb érdekes tervvel lepte meg a világot. Szerinte ugyanis az volna a béke legbiztosabb záloga, ha mindenegyes nemzet a Népszövetség főparancsnoksága alá bocsátaná hadseregét és ezáltal elejét vehetnék a jövő háborujának. Állitólag az 1932 februárjában megtartandó lefegyverezési konferencián a franciák hivatalosan is elő fogják terjeszteni ezt a javaslatot. Nagy kérdés, hogy a többi nemzetek mennyiben látják majd biztositva magukat az uj terv alapján, maga a gondolat azonban teljesen igazolni látja azt a felfogást, hogy a Népszövetség nem más, mint a francia külpolitikai álmoknak egyik végrehajtó szerve.

SASKATCHEWANBAN ÉLNEK LEGTOVÁBB AZ EMBEREK

Az ottawai statisztikai hivatal legujabb kimutatása szerint Saskatchewan tartományban a legalacsonyabb a lakosság halálozási arányszáma. Ezenkivül a legnagyobb préritartomány a második helyet foglalja el a csecsemő- és gyermekágyi halálozás terén és a harmadik egész Kanadában a születési arányszám szempontjából.

VISSZASÉTÁL A VIZIPAPUCSOS OSZTRÁK A TENGEREN?

Naumestnik Károly osztrák állampolgár, aki a sajátmaga által szerkesztett vizipapucsok segitségével augusztus utolsó napjaiban Franciaország partjairól "átsétált" Dover angol kikötőbe, állitólag visszafelé is hajlandó megtenni ezt a veszedelmes utat. A vakmerő osztrákot ezuttal is mentőcsónak kisérné, annál is inkább, miután az első uton is igen barátságtalanul fogadta a tenger a ravasz kis járművet.

Legujabb gyilkos kór titkaiból

MEG KELL ELŐZNÜNK A JÖVŐ NEMZEDÉK ELKORCSOSODÁSÁT

MIT KELL TUDNUNK A "GYERMEK PARALIZISRŐL"?

Bárha Kanadában az idén aránylag ritkán fordult elő ez a rettenetes, ujfajta gyermekkór — az Egyesült Államok területén augusztus első hetében közel 600 "gyermek-paralizist", vagy tudományos nevén: "poliomyelitis" esetet jegyeztek fel. Ez a szörnyü betegség főként New York városában és környékén lépett fel ijesztő számban, de a legutóbbi jelentések hirül hozzák, hogy már a közeli államokban is szedi áldozatait. Bár a hatóságok minden rendelkezésre álló eszközzel igyekeznek a betegség további fejlődését meggátolni, ajánlatos, ha a szülők is tudomást szereznek a betegség mibenlétéről és idejében fognak hozzá a védelmi és gyógyintézkedések megszervezéséhez.

A titokzatos bénulás előfutárjaiként általános testi legyengülés, különösképen pedig a nyakszirtmerevedés, izomfájdalmak veszedelmes jelek lehetnek s éppen ezért ha a szülő gyanus tüneteket vesz észre, azonnal hivjon orvost. Ha az orvos gyermekparalizist állapitja meg, ugy minden bizonnyal tanácsolni fogja a gyermek kórházba szállitását. Mindenesetre rendkivüli fontossággal bir, hogy a gyermek azonnal ágyba feküdjék, mert a betegség kifejlődésével testi eltorzulások állhatnak elő.

A gyermekparalizis előidézőjét az orvostudomány mindezideig képtelen volt felismerni. Annyi bizonyos azonban, hogy a kórokozó csirák a bél, a torok, vagy az orr váladékaiban rejtőznek. A gyermekparalizisben szenvedő gyermeket azonnal el kell különiteni és a legnagyobb szigorusággal kell őrködni afelett, hogy a betegség csirát ne terjeszthesse. A bacillusok többnyire az izmokat és az idegeket támadják meg és ezért követi sokszor a betegséget a test megnyomoritása. A kórházban először szérummal beoltják majd legalább 21 napig tartják a gyermeket, akin a betegség tüneteit észlelték. De még azután is hosszabb ideig ágyban tartják, mert a pihenés révén elkerülhető a megnyomorodás.

Bár ritkán fordul elő, megtörténhet, hogy a gyermekparalizis felnőtt áldozatot követel magának. Ismert dolog például, hogy Roosevelt, Newyork állam kormányzója mintegy 10 év előtt gyermekparalizist kapott és ennek következtében még ma is csak bottal képes járni. A felnőtteknek is óvakodniok kell tehát és lehetőleg elkerülni a csoportosulást és a gyermekparalizisben szenvedők látogatását. Általában a szülők ne vigyék gyermekeiket olyan helyekre, ahol betegség fordult elő s kerüljék ezekben a sulyos időkben a társaságot. Tartsuk szem előtt, hogy a felnőtt, ha nem is tör ki rajta a betegség, magában hordhatja a csirát és a betegség terjesztője lehet, anélkül, hogy erről tudomása lenne.

MEDDIG MARADHAT FENN A BRIT SZIGETORSZÁG?

A fenti kérdést nem politikai avagy közgazdasági, hanem földtani szempontból vette vizsgálat alá egy szakértőkből alakult bizottság, mely szenzációs felfedezésekre jutott. Eszerint évenként több mint 220 akerrel csökken Anglia, továbbá Skót- és Irország területe a tenger alámosása következtében. Amint tehát mult számunkban közöltük, hogy a nyugatkanadai folyók háromszáz év mulva teljesen kiapadnak, ugy a brit szigetország sem kerülheti el a természet csapásait Azzal a különbséggel, hogy a tudósok számitásai értelmében 173,656 évnek kell eltelnie, mig az utolsó földdarabot is elnyeli az Angliát körülvevő tenger.

VÁNDORLÓ HEGYEK ANGLIÁBAN

Londonból irják: A budapestkörnyéki József-hegy csuszamlása sokkal nagyobb mértékben ismétlődött meg Anglia nyugati részében, Walesben. A Rhym ne-folyó völgyében három hegy — ahogy ezt szaknyelven mondják — mecsuszamlott és a talajrétegek eltolódása olyan erős, hogy felkeltette már egész Anglia tudományos köreinek figyelmét. A folyó völgyének községeiben kiapadtak a kutak, több helyen elpusztult a csatornázás, sőt a hegyvidéki gazdák azt mesélik, hogy állatok is eltüntek egész titokzatos módon, mintha csak a föld nyelte volna el őket.

ÖT FAVÁGÓ-TÁBORT LÉTESIT SASK.

A saskatchewani kormány már megtette a szükséges intézkedéseket azirán t, hogy Cypress Hills, Moose Mountain, Loon Lake, Prince Albert National Park és Turnberry erdőségeiben barakkokat épitsenek melyben majd a munkanélküliek nyernének elhelyezést. A nagyobb városok nőtlen munkanélküliekből egyelőre 100-100 embernek biztositanak ezáltal téli megélhetést.

NÉGYÉVES MAGYAR ZONGORAMŰVÉSZNŐ PÁRISI SIKERE

Párisból irják: Az Avenue Wagram egyik "music-hall"-jának portáléján nagy villanybetük hirdetik: La petite virtuose prodige Magda Rinagl, agée de 4 ans" s a négyéves kis Rinagl Magda nem más, mint egy budapesti kislány, aki a párisi közönségnek minden este bemutatkozik az "Empire" szinpadán. A kislány, aki édesanyjától tanult zongorázni, természetesen naturalista, a kottát nem ismeri, s az előadott darabokat hallás után meglepően fejlett technikával játssza.

A szinpadon a kis Magda egy óriási baba kiséretében jelenik meg, de baba vezeti a kis Magdát s nem fordítva. A magas zongoraszékről lelógó kurta láb pedál helyett egy zsinórba akaszkodik s ennek segitségével hozza működésbe a pedált. Esténként két könnyü klasszikus darabot játszik a kis Magda, majd a tapsra ujból a zongora mellé ül s lágy hangon, saját magát kisérve, magyarul énekli: "Már minálunk babám".

A MI LAPUNK AZ ÉLNIAKARÓ TÖREKVÉSEK BÁTOR SZÓSZÓLÓJA, MELY MINDENKOR MEGVÉDI AZ IDEGENBE SZAKADT HONFITÁRSAINK ÉRDEKEIT

FELHIVÁS

Felhivjuk azon névtelen levélirót, aki TAKÁCS ANDRÁSNÉ nevében irt az alanti külképviseleti hatósághoz, hogy közölje nevét és pontos cimét, miután névtelen leveleket nem vehetünk figyelembe. (3588)

Magyar Királyi Konzulátus
Royal Hungarian Consulate
625 Royal Bank of Canada Building
WINNIPEG, Man.

INGYEN

KÜLDÜNK MINDEKINEK

egy izgalmas

Befejezett-Regényt

aki beküldi két barátjának a pontos cimét és csomagolásra, postaköltségre 25 centet

KANADAI ELSŐ MAGYAR
könyvkereskedés
Box 84. Crowland, Ont. Canada

MAGYAR GRAMOFON-LEMEZEK

Hirdetés

Ha magyar gramofon lemezeket óhajt rendelni, kérje a magyar mestermüvek és népdalok árjegyzékét, melyben a legjobb magyar lemezeket meg fogja találni méltányos árakon.

Árjegyzéket levelének vétele után azonnal teljesen díjtalanul küldünk. Kivánságára egyuttal megküldjük az egész világ zenéjét részletező nagy árjegyzékünket is díjtalanul. Cimünk "DANUBIA" Co. (Hungarian Dept.) 645 Main Street. Winnipeg, Man.

TUDJA ÖN, hogy augusztus hó 1-től a hajójegy árak le vannak szállitva?

Mi már tudjuk önnek hajójegyét MONTREALTÓL BUDAPESTIG BUDAPESTTŐL MONTREALIG $163.00 ADNI!

A visszatérési jegy érvényes két esztendőig. Hasonló olcsó utazások Európa már városaiba

Ha ön az ősz folyamán haza akar utazni, ugy használja ki ezt az alkalmat, ami csak október hó 15-ig tart.

HAZAUTAZÓKNAK VISSZATÉRÉSI ENGEDÉLYT SZERZÜNK!

HAVONTA CSOPORTOS UTAZÁSOK MONTREALBÓL

Irjon részletekért

Dr. Jánossy & Co.

irodájához.
543 Queen St. W. Torontó, Ont

PÉNZKÜLDÉSEK A LEGPONTOSABBAN ESZKÖZÖLTETNEK. — BEUTAZÁSI ENGEDÉLYEK. — JOGI ÜGYEKBEN SZAKSZERŰ ELJÁRÁS — KÖZJEGYZŐI ÜGYEK

Gyors PÉNZKÜLDÉS Biztos

MAGYARORSZÁGBA, CSEHSZLOVÁKIÁBA, RUMÁNIÁBA AUSZTRIÁBA ÉS JUGOSZLÁVIÁBA

TELJES SZAVATOSSÁG MELLETT A VILÁGHIRES "NGL" UTJÁN

Küldje be a hazaküldendő összeget postai Money Orderon. Én azonnal küldök nyugtát róla, az otthoni kifizetés után pedig a címzett általi hazai nyugtát küldöm meg önnek.

Postai és távirati küldési árjegyzékem:

$15-ig	postán 50 cent.	Táviratilag	$1.00
$25-ig	postán 70 cent.	Táviratilag	$1.20
$40-ig	postán 90 cent.	Táviratilag	$1.40
$50-ig	postán $1.00.	Táviratilag	$1.50
$70-ig	postán $1.20.	Táviratilag	$1.70
$100-ig	postán $1.50.	Táviratilag	$2.00
$200-ig	postán $2.50.	Táviratilag	$3.00
$250-ig	postán $3.00.	Táviratilag	$3.50

250 dolláron felül minden további dollár küldése egy (1) cent. Minden küldésért felelek. — Vágja ki ezen hirdetést és a pénz beküldésével juttassa hozzám, hasznos jutalmat küldök érte.

LUKÁCS LAJOS
Magyar Irodája,
10617—97 Street. EDMONTON, ALTA.

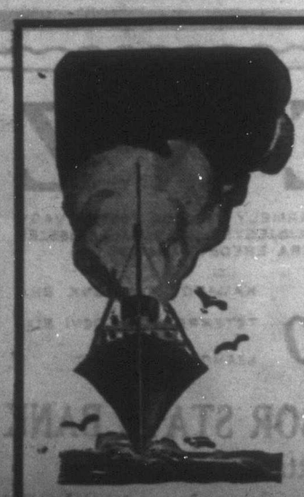

Magyarországra és Vissza

Budapestig:

Montrealtól	$163.00
Torontoból	$183.00
Winnipegből	$236.00

Augusztus 1. től Oktober 15.-ig
A visszatérésre két évig érvényes

Látogassuk meg az Őhazát most. Használja fel a CUNARD társaság által felajánlott kedvezményes harmadosztályu menettérti jegyeket Kanadából bármelyik európai országba. Utjában sok országot látogathat meg.

Kényelmes hajók indulnak Montrealból minden héten. Hires CUNARD kiszolgálás. Azonkivül Kabin és Turista Harmad osztály. Forduljon bármelyik hajós vagy vasuti ügynökhöz vagy pedig a CUNARD LINE magyar osztályához.

UTAZZUNK
CUNARDDAL

270 Main Street
Winnipeg

NEW YORKBÓL EURÓPÁBA
5 NAP A TENGEREN CHERBOURGON AT 6 NAP BREMÁN AT
a világ két leggyorsabb hajóján:
BREMEN ÉS EUROPA
HÉT NAPON BELÜL MAGYAROSZÁGBA ÉR
Vagy utazzék a népszerű
COLUMBUS
expresshajón. — Ugyancsak rendes heti járatok a hires Lloyd kabin-hajókkal
Irjon magyarul a következő cimekre:
NORTH GERMAN LLOYD
654 Main Street WINNIPEG, MAN.
209 Avenue Bldg. SASKATOON, Sask.

Robin Hood
FLOUR
Minden házi süteményhez

BIRÓSAG ELÉ KERÜLT A TORONTÓI KOMMUNISTAK ÜGYE

Jelentettük, hogy a torontói rendőrség nyolc kommunista lakásán házkutatást tartott és a moskwai eredetü propagandairatokat lefoglalta. Szeptember 2.-án tartotta a torontói rendőrbiróság ez ügyben a tárgyalást és a védők meghallgatása után biróságí utra terelte az ügyet, azzal a megokolással, hogy a gyanusitottak törvényellenes mozgalom szolgálatában állottak.

A vádlottak nagy számban megjelent elvtársai az itélet kihirdetésekor valóságos kis forradalmat rendeztek a tárgyalóteremben, ugyhogy a jelenlevő rendőrök alig birtak a tömeggel. Végül is, nehogy komolyabb verekedésre kerüljön a dolog, vizifecskendővel üritették ki a termet. A vádlottak a tárgyalásig a lefizetett óvadék fejében szabadlábon maradnak

DISZNÓÖLÉS VILLAMOSÁRAMMAL

Dániából irják, hogy az emberies gondolkodás, amely irtózik a kivégzéstől s ha mégis meg kell történnie, akkor a lehető legszelidebb formában akarja azt végrehajtani, ujabban a — disznóölésre forditotta figyelmét. Felháborítónak találták, hogy mig a halálitélteket villamosárammal távolitják el az árnyékvilágból, a sertéseket a lehető legbrutálisabb módon készitik elő az emberek éhségének csillapitására.

Röviden: kimondották, hogy a sertéseket is villamosárammal kell jobblétre szenderiteni. Az egyik jüttlandi városkában állitólag már be is vezették ezt a kiméletes halálozási módot. Amint a helyi lap tudósitója leirja, az elektromos drót egyik végét a halálra itélt disznócska kunkorodó farkára kötik. Ebből a tettből az áldozat még csak nem is sejtheti: mi következik, legföljebb azt hiszi, hogy kövérségéért ilyenformán részesitik valamilyen kitüntetésben.

A tudósító helyénvalónak találta volna, hogy ezután az aktus után valamilyen zenedarabbal kellett volna kellemeskedni az áldozatnak. A zenedarab azonban elmaradt, helyette a drót másik végét a disznó farkójára helyezték, ami azzal a következménnyel járt, hogy a disznó — elnyult a földön. Nehogy a vér benne maradjon, az elmulás, vagy az elnyulás pillanatában — mindenesetre az öntudat elvesztése után — elvágták a nyakát s ilymódon engedték el vérét. A hirt mint érdekességet fenntartással közöljük, mert meglehet, hogy nem is disznóról, hanem arról a bizonyos "nyári kacsáról" van szó.

MINDEN KANADAI MAGYAR TUDJA, HOGY A KANADAI HIREKET LEGELŐSZÖR A KANADAI MAGYAR UJSÁG KÖZÖLI AZ ÖSSZES MAGYAR LAPOK KÖZÜL — BEKÜLDTE MÁR ELŐFIZETÉSÉT?

Magyar ló győzött Niagara Fallson

Teljes hét napon át tartott az a nemzetközi lóverseny, melyre nemcsak Kanada, hanem az Egyesült Államok legjobb lovait is elhozták. Külön érdekessége volt a nagy esemény nek, hogy a lótulajdonosok között akadt egy magyar ember is, még pedig az Ohio állambeli Cleveland városából, név szerint Géczi Tamás. Az amerikás magyar két lóval vett részt a versenyen. Az egyik "magyar" paripa már az első napon, a második az ötödik napon nyert, ugyhogy Géczinek nem volt nehéz dolga rábeszélni néhány honfitársunkat a fogadásra. Mintegy 25 százalékban be is vált a magyarok számitása.

Ami magát a lóversenyt illeti, hát az ravasz egy játék. A benfentesek előre tudják, hogy melyik paripa fog befutni győztesként. Van benne szem fényvesztés éppen elég, máskülönben mindenkinek nyernie kellene, aki fogad. A verseny vezetőségét azonban igy sem kell félteni, szokat nem ta gatja a munkanélküliség sem, nem félnek a téltől, sem a megfagyásztól. A versenyek alkalmával ellátogatott Niagara Fallsra Bessborough kormányzó is, kinek tiszteletére fellobogózták a várost.

Ninács Ferenc.

ELFOGTAK EGY KANADAI SZESZCSEMPÉSZ-REPÜLŐGÉPET

Newyork állam Lockport városának határában nagyszerü fogást csináltak az amerikai italfináncok. Sikerült megtudniok, hogy egy szesszel megrakott kanadai repülőgép közeledik a város felé és igy megfigyelés alatt tartottak ugyszólván minden olyan közeli rétet, ahol a szeszcsempészek leszállhattak volna.

Türelmes várakozás után sikerült is megpillantaniok leshelyeikről a kanadai gépet, mely siklórepüléssel igyekezett nagy magásságból leereszkedni minden valószinüség szerint azért, hogy ne keltsen feltünést. A gép értékes rakományát lefoglalták, azonkivül a bennülőket a pilótával együtt elfogták és a niagarfallsi börtönben helyezték el mindaddig, mig ügyükben meg nem történik a tárgyalás.

MIÉRT NEM ENGEDIK BE A CSEHEK MÉG A MAGYAR SZAKÁCSKÖNYVET SEM?

Czapek Károly, az ismert cseh drámairó a "Lidové Noviny" hasábjain hosszabb cikkben elitéli honfitársainak azt az eljárását, hogy teljesen politikamentes magyar irodalmi müveket, regényeket, szépirodalmi lapokat sem bocsátanak be, nem is szólván a szakácskönyvekről, amelyeket szintén kitiltottak. Czapeknek a "Venkov" hasábjain felel Petr Kompis nevü cseh, aki válaszában kifejti, hogy nagyon helyes a cseh intézőkörök aggodalma, Czapek pedig nagyon keveset ért a politikához.

A cseh álláspont szerint sulyosan fenyegeti a cseh állam biztonságát pl. Jókainak "A jövő század regénye" cimü munkája, mert ebben le van irva a magyarok óriási győzelme a szlávok fölött. Veszedelmessé teszi a regény hatását az, hogy az a győzelem, olyannak van feltüntetve, mintha a kultura győzelme volna a barbárság fölött. Nem szabad a cseh birodalom területére beengedni Rákosi Viktor regényeit sem, mert bennük elitélő hangon szerepelnek az 1848—49-iki magyar szabadságharcnak ama szláv résztvevői, akik Ausztria oldalán harcoltak. A cikkiró végül ajánlja Czapeknek, hogy mint a világháboruból győztesen kikerült nemzetnek a fia, tanuljon meg politizálni és ne tévessze szem elől a cseh nemzet létérdekeit.

EGY NAP ALATT KELESZTIK KI A CSIRKÉKET ANGLIÁBAN

Bármennyire hihetetlenül hangzik is, a kensingtoni egyetemi laboratoriumban világraszóló kisérleteket folytatnak a csibekeltetéssel. Annyira már sikerült eljutniok, hogy négyzetinchenként egy tonnányi nyomással a szokásos 21 napos azaz három hetes költetési időt alig 24 órára zsigoritották össze. Eleinte békaporonttyal kisérleteztek, melyek alapján tyuktojással próbálkoztak és pedig teljes sikerrel.

A SVÁJCI VENDÉGLŐSÖK MAGYAR SZAKÁCSOKAT AKARNAK ALKALMAZNI

A Svájci Szállodások és Vendéglősök Szövetsége megkereste az állami munkaközvetitő hivatalt, hogy adja meg olyan magyar szakácsoknak és szakácsnőknek pontos cimét, kik hajlandók volnának állandó alkalmaztatás céljából Svájcban lete lepedni. Az állami munkaközvetitő hivatal ezen megkeresésre közölte azoknak a magyar szakácsoknak és a szakácsnőknek a cimeit, akik hajlandók Svájcban alkalmazást vállalni.

BERNÁTHEGYI A VILÁG LEGNAGYOBB KUTYAJA

Párisból jelentik, hogy megnyilt a nemzetközi kutyakiállitás, amelyen igen sok a gyönyörü fajkutya. A kiállitás legérdekesebb attrakciója egy hatalmas bernáthegyi, amely min den valószinüség szerint a világ legnagyobb kutyája. Sulya 230 font, ám egyáltalán nem elhizott, hanem rendkivül izmos. Amikor pórázon bevezették a kiállitás helyiségeibe, nem birták megfogni. A szó szoros értelmében a földre huzta gazdáit s szemmelláthatóan pokoli örömét lelte az általa okozott kavarodásban.

Grönland — Európa jéghegye

Tudományos szempontból nagy jelentőségü, érdekes felfedezéseket közöltek legutóbbi megállapitásaikról a német birodalmi Grönland-expedició tagjai, akik néhány hónappal ezelőtt indultak utnak Sorge egyetemi tanár vezetése alatt, hogy pontos méréseket eszközöljenek a földkerekség legnagyobb szigetének talajviszonyai ról.

A legutóbbi jelentések szerint az expedició tagjai szerencsésen el is jutottak a roppant kiterjedésü sarkvidéki szigetbirodalom területének közepéig és ott sikerült megmérniök a jégréteg vastagságát, amely tudvalevően soha nem olvad meg és mint páncél boritja el a több mint két és félmillió négyzetkilométer ki terjedésü terület négyötöd részét. A különleges eszközökkel hosszas, fáradságos munka után végzett mérések eredményei megdöntötték mindazokat a feltevéseket, amelyeket eddig magáévá tett a tudományos világ. Az expedició megállapitásai szerint a grönlandi jégréteg vastagsága megahaladja a 8,500 lábat. A sziget keleti partjain a jégréteg aránytalanul csekélyebb — mindössze 2,400 láb, a nyugati partokon azonban ismét 6,000 láb vastagságot ér el.

Kiderült tehát, hogy jóformán lakatlan sziget, amelynek felségjogaiért csak legutóbb komoly nézeteltérés támadt a két skandináv állam, Dánia és Norvégia között, voltaképen nem egyéb, mint egy óriási katlan, amely közel 10,000 láb magasságban, soha meg nem olvadó jégréteggel van megtöltve. Grönland völgyeit, amelyek a geológusok véleménye szerint a Jura-korban képződhettek, ami kor a szigetnek bizonyára még termékeny talaja volt, az északi vidékek fokozatos lehülése során felbecsülhetetlen mennyiségü jégtömegek tartályaivá lettek. Az óriási nyomás, amelyet a jégréteg évezredek alatt kifejtettek a sziget völgyeiben, még jobban kimélyitette azokat és igy magyarázható, hogy az aránylag nem tul magas hegyláncokkal boritott Grönland jégrétege évről-évre vastagodott.

A német tudósok tervszerüen fogtak munkához a jégpáncél sürüségének megállapitásakor. Miután az állandóan fagypont alatt levő hőmérséklet folytán az olvasztási kisérletek legnagyobb része csütörtököt mondott, Sorge tanár és társai dinamittal robbantották a jégréteget és ez a sulyos feladat csak sok meddő kisérlet után sikerült. Végül a göttingai egyetem geofizikai intézetének laboratóriumában feltalált eredeti eljáráshoz folyamodtak a német kutatók. Nagymennyiségü ekrazittal és több helyen egyidejüleg bekövetkező robbantások segitségével mesterséges földrengést idéztek elő a szigeten, amely végre a jégrétegnek megrepedezését eredményezte. A robbantásokhoz összesen tizezer font ekrazitot használtak fel.

Grönland tehát ezek szerint a szó szoros értelmében cáfolja meg nevének emberemlékezet óta a köztudatban élő tulajdonképpeni jelentőségét. A termékeiten, sziklás terület, amelyen a zuzmókon és törpe fenyőkön kivül növényzet nincs, voltaképpen nem egyéb, mint egy megmérhetetlen nagyságu jégtömb, amelynek felolvasztására az egyenlitő hőfoka sem volna elegendő.

MIT RENDELT A SZEMORVOS KRISZTUS UTÁN A MÁSODIK SZÁZADBAN

Londonból jelentik: London egyik legrégibb Themze-hidja, a "London Bridge", körül folytatott ásatások során tizenötlábnyi mélységben egy zöldesszürke palatáblát találtak, négy sarkán körülfutó vésett latin felirattal, amelynek szövege szerint egy Caius Sylvius Tetricus nevü római szemészspecialista ajánlta Londinum lakosainak szemgyulladás, árpaképződés és egyéb szembajok elleni kipróbált kenőcseit és szemvizét. Régészek megállapitották, hogy a hirdetésben em litett római szemész a Kr. u. második évszázad végefelé foly tathatta gyakorlatát Londinum ban, melynek lakosai sürün szenvedtek szembajban a forró légfürdő tulzott használata miatt.

JAPÁN — A MILLIOMOSOK ORSZÁGA

Tokióból jelentik: A japán pénzügyminisztérium kimutatást hoz nyilvánosságra, amely arról számol be, hogy talán a legtöbb milliomos ebben a keleti országban él. Háromezer yen milliomosról számol be a japán pénzügyminisztérium kimutatása és külön kell számitásba venni, hogy egy yen körülbelül 50 centnek felel meg. A háromezer milliomos között 75 olyan van, akinek a vagyona a 20 millió dollárt megközeliti. A leggazdagabb japán ember mindenesetre Ivasaki Hisaya, Japán legnagyobb ipari vállalatának a vezetője, akinek a vagyonát körülbelül negyedmilliárd dollárra becsülik.

A SZELLEMI TÁPLÁLÉK FÉL GYÓGYULÁST JELENTHET A BETEGNEK — KÉRJE KÓRHÁZBA KERÜLT ISMERŐSEI RÉSZÉRE A "KANADAI MAGYAR UJSÁG"-OT

4 nagy karácsonyi társasutazás az Óhazába
TISZTVISELŐINK SZEMÉLYES VEZETÉSEVEL

1931 október 10-én
WHITE STAR LINE
"DORIC" hajóján

Winnipeg — Budapest	$148.24
Oda-vissza	$236.00
Winnipeg — Prága	$142.39
Oda-vissza	$228.00

November 28-án
CUNARD LINE
"ASCANIA" hajóján

Winnipeg — Budapest	$148.24
Oda-vissza	$241.50
Winnipeg — Prága	$142.39
Oda-vissza	$239.00

December 10-én
HAMBURG-AMERICA LINE
"DEUTSCHLAND" hajóján

Winnipeg — Budapest	$160.69
Oda-vissza	$252.70
Winnipeg — Prága	$156.44
Oda- vissza	$243.20

December 11-én
FRENCH-LINE
"ROCHAMBEAU" hajóján

Winnipeg — Budapest	$159.44
Oda-vissza	$252.70
Winnipeg — Prága	$153.69
Oda-vissza	$250.20

JELENTKEZZEK MÁR MOST!
"PANNONIA"
261 Main St., WINNIPEG Man.

TERJED A BÁRSONY-MOLY KANADÁBAN

A birodalmi mezőgazdasági miniszter legutóbb rendeletet adott ki, melyben megtiltja a nyár- és füzfacsemetéknek Nova Scotia, New Brunswick és British Columbia tartományokból való kiszállitását. A rendelkezésre az adott okot, hogy a fenti három tartományban az utóbbi időben ismét nagyobb mértékben elszaporodott a veszedelmes satin-moth, melynek más vidékekre való terjedését lehetőleg meg akarják akadályozni.

Táncmulatság lesz Winnipegen

A helybeli "Jézus Szive" róm. kath. hitközség szeptember utolsó szombatján, 26.-án este 8 órai kezdettel a Main St. 544 szám alatti nagyteremben táncmulatsággal egybekötött müsoros estét rendez, melyre már előre is meghivja a winnipegi összmagyarságot a rendezőség. A részletes müsort később közöljük.

(Hirdetés)

SODORJON legalább 50 cigarettát minden 20 centes csomag Turret Fine Cut dohányból. IGEN! Ez a leggazdaságosabb s mégis a minőség az, amiért Turret Fine Cut-ot szivnak ... A napsugaras gyenge iz, édeskés, kellemes illat ... mindez arra fogja késztetni Önt hogy "sodorni" fogja ezentul cigarettáit, miután ez nemcsak a legolcsóbb, hanem a legkielégitőbb is.
Chantecler cigarettapapir ingyen

15 és 20 centes csomagok és ½ fontos bádogdobozok

Kétséget kizáróan—kifizetődik magának „sodornia"
TURRET FINE CUT

A Kanadai Magyar Ujság angol leckéi

122. LECKE

Sakkjátékos ön?	Are you chess-player?	Ár ju e csesz-pléör?
Játszik ön sakkot?	Do you play chess?	Du ju plé csesz?
Igen játszom, de nem vagyok ügyes benne, mert még kezdő vagyok.	Yes, I do but I am by no means clever at it, I am quite a beginner.	Jesz, áj du, bat áj em baj nó minsz klevör et it áj em kvájt e beginör.
Nem ismerem a játékot.	I don't know the game.	Áj dont nó di gém.
Játszom egy keveset, de nem nagyon jól.	I can play a little, but not very well.	Áö ken plé e lit'l, bat nát veri vel.
Akarja a fehéret vagy a feketét?	Will you take the white or black?	Vil ju ték di vájt ór blek?
Teljesen mindegy nekem.	It is all the same to me.	It iz di szém tu mi.
Mit csinálunk ma este?	What shell we do this evening?	Vat sel vi du disz ivning?
Mivel fogjuk az időt eltölteni?	What shall we do to spend the time?	Vat sell vi du tu szpend di tájm?
Kártyázzunk.	Let us play cards.	Let esz plé kardsz.
Akar egy játszma pool-t játszani?	Will you play a game of pool?	Vill ju plé e gém av pul?
Akar egy játszma kaszinót?	Will you have a game of casino	Vil ju hev e gém av keszinó.
Amint önnek tetszik.	As you please.	Esz ju plisz.
Mennyibe játszunk?	How much shall we play for?	Hau macs sell vi plé for?
Nem fogunk nagyba játszani.	We will not play deep.	Vi vill nat plé dip.
Játszunk öt centbe egy játszmát, csak éppen hogy szórakozzunk.	Let us paly a nickel a game, just to amuse ourselves.	Let asz plé e nik'l e gém dzsaszt tu emjuz aurszelvsz.

"HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL LEGY HIVE, ÓH MAGYAR!"

MAGYARORSZÁGI HIREK

"CSONKAMAGYARORSZÁG NEM ORSZÁG, EGÉSZ MAGYARORSZÁG MENNYORSZÁG!"

A KANADAI MAGYAR UJSÁG
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÉNEK JELENTÉSEI
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÜNK CIME: HEGEDÜS SÁNDOR UCCA 18. IV. 2.

UJJÁÉPÜLT SZENT ISTVÁN VÁROSA

A véletlen egy napra Székesfehérvárra sodort. Csodálatos mindaz, ami néhány év alatt történt. Székesfehérvár valamikor arról volt hires, hogy minden látogatója porfelhőkön volt kénytelen keresztülvergődni. Azóta a parkok városa lett. Gyönyörüen kikövezték, egyik park a másikat követi, az árkokat beboltozták, eltünt minden piszok és büz, órák hosszán lehet sétálni, andalogni a régi fasorokban.

De mindez még semmi. Magyarországon is alig tudják, hogy a város közepén olyan csoda hatásu fürdő van, amely párját ritkitja az egész világon. A szegény szivbajosok eddig Balatonfüredre jártak, mert Magyarországon csak ott volt természetes szénsavasfürdő. Már régen suttognak arról, hogy a forrást bővíteni szerették volna, kisérleteztek és most valóban több vizet kapnak, ellenben a vizből magából eltünt a régi szénsavmennyiség. Egész Magyarországon csak még Székesfehérváron van szénsavfürdő. Ez bizony olyan erős, hogy az orvosi megállapitás szerint egészen csodálatos természeti tünemény.

Ha másutt volna ilyen természetadta kincs, akkor már társaságok alakultak volna ennek kihasználására, hatalmas fürdő épületek bujtak volna ki a földből és messze vidékekről járnának emberek gyógyulást keresni. Egész Székesfehérvár átalakult volna, mint fürdővárost emlegetnék az egész világon s Székesfehérvár szép helyeinek rajzait, fotografiáit a reklám elvitte volna az öt világrész legelrejtettebb zugába is.

Magyarországnak még egy egész csomó vidéke van, amelyet fel kellene fedezni. Először a magyarok, azután a külföldiek számára. El is fog jönni egyszer ennek az ideje, egyelőre azonban sokkal sulyosabb gondok gyötörnek bennünket. Nemcsak városokat, nagyszerü gyógyhelyeket lehetne nálunk találni, hanem sok más vonatkozásban tudnánk eredményeket elérni.

Azt sem lehet mondani, hogy nem igyekszik mindenki. Székesfehérvár is csak a háboru befejezése óta fejlődött. A legnyomoruságosabb viszonyok között szépitette, csinositotta magát. Azt az időt, amelyet rendelkezésünkre bocsátottak a csendes fejlődésre, alaposan kihasználtuk. Most gazdasági háboru sujtott le ránk és a régi ellenségeskedés ujra életünkre tör. Igazi nagy lélegzetet sohasem tudunk venni, nagyarányu fejlődés elől elveszik a lehetőségeket.

Egyben minden esetre hibásak vagyunk. Ma már mindinkább több és több az autóutas, különösen a külföldiek vetették rá magukat erre a közlekedési eszközre. A magyar városok legnagyobb becsületességgel arra törekednek, hogy az autóutat a lehetőséghez képest megröviditsék. Az autók a vidéki kisvárosokon szaladnak keresztül és nem érintik a városok szép pontjait. Nem kellene enynyire becsületesnek lenni és az autót körül lehetne vezetni a városban. A külföldi utas esetleg megállna, kiszállna, megpihenne a város egyik másik zugában.

Fogunk mi még nagyon sokat alkotni, ehez azonban az kell, hogy engedjenek élni és dolgozni bennünket.

PAIZS ÖDÖN

Út a kibontakozás felé

Az ország vezetői pártállásra való tekintet nélkül azon tanakodnak, hogyan lehetne kiemelni az országot a mostani sanyaru helyzetéből? Körülbelül 400 millió rövidlejáratu kölcsönt vontak ki az országból a német események hatása alatt és ezzel lehetetlenné tették a helyzetünket. Elég arra gondolni, hogy mindössze 450 millió pengő a pénforgalmunk. A pénzek be voltak fektetve, az üzleti élet azzal dolgozott, tehát nem kell nagy fantázia ahoz, hogy bárki is megértse, olyan krizis támadt, amilyenre csak igen ritkán akadhat példa egy ország életében.

A nagy krizis természetesen azt eredményezte, hogy minden oldalról megnyilvánult a kritika. Az állam, a főváros és a hatóságok könnyelmüen költekeztek — hangzik minden oldalról és igazán sok olyan intézményt létesitettek, amelyre nem okvetlenül lett volna szükség. Minden kritikában van bizonyos igazság, lehet az is, hogy egyes helyeken kétségtelen tulzások voltak, azonban azt sem szabad elfelejteni, hogy a nagy munkanélküliség ellensulyozására minden oldalról sürgették a közmunkákat, mindenki igyekezett a munkanélkülieknek kenyeret adni.

A tisztviselőkérdés ma már nem olyan "nebántsvirág", mint eddig volt. Maga a kormány s a különböző hatóságok foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a tisztviselők számát redükálják és a fizetésüket leépitik. A bürokrácia természetéből folyik, hogy nagyon sokszor tulzásokra ragadja magát. Nagyon nehéz azonban az operáló késsel dolgozni, mert ha egyszerüen elbocsátják az embereket, ugy a nyomoruság még jobban fokozódni fog, mert az kétségteien, hogy az elbocsátott emberek ujból elhelyezkedni most nem tudnak. Éppen ezért érdekes terv merült fel. Ketté akarják választani a bürokrácia leépitését és a tisztviselő probléma szociális megoldását.

Egyelőre csak terv, amelylyel azonban komolyan foglalkoznak. Addig komoly eredményt nem tudunk elérni, amig a hitelkérdés valahogyan nem rendeződik. Németország megpróbált a saját lábán elindulni. Ugyanezt kisérlik meg most nálunk is. Felvetették azt a gondolatot, hogy maga a magyar nagyközönség igyekezzen kölcsönt nyujtani a Nemzeti Banknak. Ha össze tudunk gyüjteni 200 millió pengő értékü valutát vagy aranyat, ugy a Nemzeti Bank 600 millió pengőt törvényesen lefedezett papirpénzt tud kibocsátani, tehát fedezetlen infláció nélkül lesz elég pénz az országban.

Apponyi Albert állt a mozgalom élére és az első napokban 25 milliót tudtak összeszedni. Megható jelenetek játszódtak le. Egy szegény munkanélküli maga és felesége jegygyürüjét küldte el, a gazdag emberek, ezer, kétezer, sőt ötezer dollárt adtak. Mindenki érzi, hogy valamit tenni kell. Ezek a pénzek még a kellő szervezet kiépitése előtt folytak be még bizottság sem alakult, ellenben aki tehette, kinyitotta pénztárcáját.

Amerikában és Kanadában, ahol nagyon szeretik az önsegélyzés gondolatát felkapni, bizonyosan tetszeni fog ez az akció. A "Kanadai Magyar Ujság" munkatársa felkereste Becsey Antalt, gazdasági életünknek egyik kimagasló szakértőjét, aki többször járt Amerikában és bizanyos mértékben amerikai szellemet igyekszik megvalósitani a magyar gazdasági életben. Becsey Antal ezeket mondotta:

— Nem mindig csak a külföldi kölcsön morzsái azok a csodaszerek, amelyektől az ország talpra áll. Nem szabad önmagunkat lebecsülni. Ennek a mezőgazdasági jellegü országnak egyuttal nagy ipari kulturája is van, olyan erőforrásait lehet felfedezni, amelyekből a bőség és a jólét buzoghat elő. Szembe kell szállni azon felfogással, hogy az ország jövője azon mulik, vajjon kapunk-e most 5—6 millió font angol kölcsönt és később hozzá jutunk-e a nagykölcsönhöz? Legyünk egyszer tisztában azzal, hogy nemcsak pénz krizis, hanem bizalmi krizis is van. A magyarság bizalmát kell ujra élesztení. A belső gazdasági erőket kell megszervezni és ha a magunk erejét visszük bele a mi gazdasági viszonyaink gyógyitásába, ugy a gyógyitási folyamat eredményes lesz.

— Össze kell adni a nemzeti valutavédelmi alapot, a magyar pengőt nekünk magunknak kell megvédeni. Össze kell fogni ezen a ponton minden tár sadalmi, politikai és közgazdasági tényezőnek, mert a nemzet fennmaradásáról van most szó. Kétségtelenül nagy tekintélyt szerzünk az országnak, ha a külföld azt látja, hogy ez a megcsonkitott, megnyomoritott ország szenvedett eddig is és hiába fosztották ki, inkább nélkülöz, de maga teremti meg azt a pénzügyi alapot, amelyet ellenségeink intrikája külföldön meg akar dönteni.

— Nemcsak a háboruban lehet mozgósitani, hanem lehet békében is. A gazdasági háboruban is fel kell használni minden erőtartalékot és a nemzet áldozatkészségét a legmesszebb menő módon igénybe kell venni.

— Kényszer - intézkedéseket senki sem lát szivesen, ellenben ma mindenki vagyona az ország vagyona. Azt kell nézni, hogy ebben az országban senki se éhezzék. Ha a nyomorgók látják, hogy mindenki áldozatot hoz, ugy szenvedéseiket könnyebben türik. Az egész világ ellenünk van, nagyon kevés a jóbarátunk, legfeljebb azt mondhatjuk, hogy vannak nem zetek, akik megértőbb szemmel tekintenek ránk, de komoly áldozatot hozni értünk nem hajlandók. Ha megmutatjuk azt, hogy össze tudjuk szedni erőinket, ha mi magunk erejéből tudunk kiemelkedni ezekből a nehézségekből, ugy a világ társadalmában olyan barátok fognak jelentkezni a nemzetek között, amelyek válságos percekben mellénk fognak állni.

—zs —n

Hétről-hétre

150 év óta most jegyezték legalacsonyabban a buzát Liverpoolban és az egész angol sajtó a legsürgősebb rendszabályokat követeli. Amikor ilyen a világgazdasági helyzet, nem lehet egy percig sem csodálkozni azon, hogy Magyarországon is komoly nehézségek vannak. **A parlament a 33-as bizottságra bizta a rendcsinálást.** Meg is jelentek már a szükségrendeletek. Megtiltották a pengő kivitelét. A nyersanyagszükséglet hitelkerete körülbelül 80-100 millió lesz.

A legnagyobb baj az, hogy a váltópénzben hiány van. Egyik napról a másikra valósággal eltünt az aprópénz. A Nemzeti Bank igyekezett a bajokon segiteni. Öt pénztárt nyitott meg és itt reggeltől késő estig adták ki az aprópénzt. A gyors intézkedésnek mindenesetre megvolt az a következménye, hogy a feszültség engedett. Érdekes az is, hogy még nem szabaditották fel teljesen a bankbetéteket, de már megindult a pénzek visszavándorlása a bankokba. A bankok külön garanciát nyujtanak a betevőknek. Azt akarják elérni, hogy aki beteszi a pénzét a bankba, az sokkal jobban járjon, mint aki pénzét otthon tartja és igy a pénzt kivonja a termelésből? A gyárosok, egyáltalában a kartelek megpróbáltak drágitani, de ugy a közvélemény, mint a kormány a legerélyesebben letört minden árdrágitási kisérletet.

Pusztitó tüzvész volt egy zalamegyei községben. Pula községben Kovács János gazdálkodó lakásában tört ki a tüz és az óriási szélviharban hét lakóház, 19 pajta, 17 istálló, 35 szalmakazal és rengeteg sertésól lett a lángok martaléka. Igen sok állat bennégett a nagy tüzben. Horváth Julia 19 éves lány kisfiával gyermekágyban feküdt. A szerencsétlen anya ruhája tüzet fogott és nem tudott menekülni. Csecsemőjével együtt elpusztult. A vagyoni kár körülbelül 50.000 pengő.

Amerikai diáktenniszezők jártak Budapesten és 7:2 arányban győzelmet arattak. Bascome-Holloway pár 6:3, 6:3 arányban győzte le a magyar Ferenczy-Friedrich kettőst. Ez volt a végső küzdelem és ezzel sikerült az amerikaiaknak a döntést kierőszakolniok. Az amerikaiak játékáról a magyar lapok a legnagyobb elismeréssel irtak.

Alagutat épitenek a Duna alatt

A magyar főváros a legutóbb felvett beruházó kölcsönből nagyobb összeget tartalékolt a Vizmüvek ujjáépitésére. Számolni kell ugyanis a főváros további fejlődésével, valamint azzal, hogy a pestkörnyéki városok és községek vizellátási problémáit is csak a fővárosi vizmüvek bekapcsolásával lehet megoldani.

Uj kuttelepeket létesitenek, uj gépházakkal és átemelő telepekkel s a káposztásmegyeri nagytelepet Duna alatti, járható alagutakban elhelyezett főcsövek kötik össze a kutakkal. A vizimüveknek már van a Duna alatt ilyen járhatónak épitett alagutjuk, ezt azonban a háborus idők után elöntötte a Duna vize s a benne elhelyezett főcsövet nem lehet javitani.

Maga az alagutépités egymilliónégyszázezer pengőbe kerül. A vállalkozók 600 munkanap alatt kötelesek befejezni a munkát, tehát az alagutak épitése kereken két esztendőt vesz igénybe.

A főváros huszmilliós kölcsonéből tizennégymillió négyszázezer pengőt hasitott ki a vizmüvek ujjáépitésére. Az elmult hetekben kezdődött meg a megyeri első és második számu áteme lőtelepnél a két alagut épitésének előkészitő munkája, ami abból áll, hogy a parton aknákat sülyesztenek, amelyekből kiindulva megkezdtk a meder alatti alagutépitést. Ez az épitkezés a modern pajzsmódszeres eljárással készül, nem a süritett levegős módszerrel, mert az utóbbinál a munkások egészségét az ugynevezett tunnelbetegség fenyegeti.

Az uj módszer lényege az, hogy a munkások acél páncélburkot tolnak maguk előtt s a megtett utat rögtön kiépitik vasbetonnal. Két évig tart ez a munka és többszáz munkást foglalkoztat. Az aknák sülyesztése és a kiinduló munka elvégzése után ősszel már a Duna medre alatt fognak dolgozni.

REMINGTON

HORDOZHATÓ IRÓGÉP
Kapható tiz különböző szinben. Modern kivánságnak teljesen megfelel.

REMINGTON Typewriters Ltd.
220 Bannatyne Ave. Winnipeg.
Kötelezettség nélkül kérek részletes felvilágositást a Remington Portable irógépről és a havi fizetés feltételeiről.
Név .....
Lakás .....

Különleges Ajánlat!

Cserélje be "krumpli"-ját egy vadonatuj órára!
Teljes egy hónapig vásárolhat egy valódi "Roskopf Patent" órát. Azt mindenki tudja, hogy a "Roskopf Patent" a legjobb óra Európában. Mi irásban garantáljuk önnek, hogy a "Roskopf Patent" öt évig kifogástalanul működik, továbbá, hogy az eredeti "Roskopf Patent" órát adtuk el önnek.
KÜLÖNLEGES AJÁNLATUNK, mely egy hónapon belül állandóan fennáll, nagy kedvezményt jelent önre nézve. FIGYELEM! Nemcsak a megszabott $9,00 árban adjuk el a valódi "Roskopf Patent" órákat, hanem mindenegyes hozzánk beküldött használatlan óra után $1,00 (Egy dollár) kedvezményt adunk önnek, amti az ujonnan vásárolt "Roskopf Patent" óra árából azonnal le is vonunk. Küldeje be rendelését még ma, mig ajánlatunk érvényben van, miután 1931 szeptember 30-ika után már nem fogadhatunk el rendeléseket ily kedvezményes alapon. Használja ki az alkalmat és szereszen be egy valódi "Roskopf Patent" zsebórát, amely elismerten a legmegbizhatóbb időmutatója Európának.
Minden rendelést továbbitson a következő cimre:
DANUBIA COMPANY. (Hungarian Dept.)
Mail Order. 645 Main Street, WINNIPEG, Man.

KANADAI SZOLGÁLAT
HAMBURG és HALIFAX között
Rendes hajójáratok a Hamburg Amerika Vonal népszerü hajóin: ST. LOUIS, MILWAUKEE, CLEVELAND
Váltsa meg rokonai részére a jegyet előre, mert igy a beutazás sokkal gyorsabban történik.
LESZÁLLITOTT ÁRU ODAVISSZA JEGYEK
$163 NEW YORKTOL BUDAPESTIG ÉS VISSZA HARMADIK OSZTÁLYON
Forduljon felvilágositásért a helyi ügynökhöz vagy
MONTREAL TORONTO REGINA EDMONTON VANCOUVER
HAPAG HAMBURG-AMERICAN LINE
274 MAIN STREET, WINNIPEG, MAN.

Az egyetlen magyar gyógyszertár egész Keletkanadában
ahol magyarul beszélnek s óhazában képzett gyógyszerész ad tanácsot és csinálja meg az orvosságát
I. ROTHBART
gyógyszerész és vegyész
594. Dundas St. West. TORONTO, ONT.
DIJTALANUL ADUNK TANACSOT, HA FELKERES VAGY IR!
POSTAI RENDELESEKET PONTOSAN KIKOLDONK!

PYRAMID házi daráló
NÉLKÜLOZHETETLEN MINDEN HAZBAN
Könnyen szabályozható bármely nagyságu darálásra.
Darálhat vele: mákot, kávét, borsót, sót cukrot, babot száraz kenyeret.
Könnyen kezelhető, és tisztitható. — Egy gyermek is kezelheti.
Előállitva a legjobb anyagból.
KÜLÖN FA DOBOZBA CSOMAGOLVA ARA $2.85.
Kapható:
az EATON Co bármely üzletében, bármely városban.
Wellandon: McMaster Hardware Store-ban East Main St.
Vagy direkt a gyártól: PYRAMID MACHINE Co. WELLAND, ONT.

MACDONALD'S Fine Cut
A LEGJOBB DOHÁNY AZOK RÉSZÉRE AKIK MAGUK, SODORJÁK CIGARETTÁIKAT

15¢
Minden csomag dohányzó ZIG-ZAG CIGARETTAPAPIRT INGYEN ADUNK
Kanada legjobb cigarettadohánya

EGYLETEK — EGYHÁZAK

KATHOLIKUS MAGYAR ISTENTISZTELETEK

tartunk, magyar szent beszédekkel minden vasárnap ½11-kor a Szent Ferencrendi missiós nővérek nagytermében (Jarvis utca 137), melyre minden katholikus magyar hivőt szeretettel meghív: GOGG ISTVÁN plébános

ALBERTAI REFORMATUS EGYHÁZ

Központ: Calgary. Egyházak: Lethbridge, Raymond, Leduc, Taber, Brooks. Istentiszteletek sorrendje:
Calgary: A hónap második és negyedik vasárnapján. Lethbridge: A hónap harmadik vasárnapján d.e. Raymond: A hónap harmadik vasárnapján d.u. Leduc: A hónap első vasárnapján d.u. Taber, Brooks: Előre közölt időben hétköznapokon. Egyházgondnok: Báthori István, Calgary, Kaszás Balázs Lethbridge, Némedi Gyula Raymond. Pénztárnok: Mátyás Ferenc Calgary, Nagy Péter Lethbridge, Séra Gáspár Raymond.
Lelkész: Bucsin Béla 511—13th Ave East, Calgary, Alta.

A BRANTFORDI MAGYAR BETEGSEGELYZŐ EGYLET

Belépési díj 3 dollár. Havi tagdíj 1 dollár. Betegségély összege első 10 hétre heti 7 dollár, második 10 hétre heti 3.50 dollár; 5 munkanapi betegség után. Temetkezési segély $100. Belépési korhatár 45 év. Egyletbe való belépés csak orvosi bizonyitvánnyal eszközölhető.
Az egylet tisztviselői: Központ: Brantford. Központi elnök: Pete György (155 Elgin St.) Központi titkár: Kirchlecner György (118 Albion St.) Központi pénztáros: Horváth Antal (48 Pearl St.)
Első osztály Hamilton, Ont. Titkár Németh József 56 Hess St. Második osztály Galt, Ont. Titkár Belováró István 98 McNaughton St. Negyedik osztály Niagara Falls, Ont. Titkár: Tóth Pál, Box: 1 Post Office. Ötödik osztály St. Catharines, Ont. Titkár Rohoney Vince 11 Vine St.
Egyletünk 1930 augusztus 2.-án tartott félévi központi gyűlésén a következő határozatot fogadta el: Tekintettel a nagy munkanélküliségre, a nem dolgozó és idáig rendesen fizető egyleti tagok, három hónapig egy-egy dolláros kölcsönt kaphatnak, havi tagdijak befizetésére a saját osztályoknál.
Ezen határozat értelmében egyletünk segiteni szeretne vagyonához mérten a nem dolgozó egyleti tagokon.

WINDSOR, ONT. SZENT ANTAL KATHOLIKUS MAGYAR HITKÖZSEG

Vasárnapi szent mise ¾11 órakor a Szt. Angyalok kath. iskolában. (Banwell és Marentette Ave corner) Vasárnap d.u. istentisztelet 4 órakor a polyák templomban (Banwell és Longlois Ave. corner) Szentségek kiszolgáltatása valamint hétköznapi szent mise mindenkor a polyák templomban. Szerdán d.u. 4—5-ig a kezdőknek és péntek d.u. 4—5 a haladóknak magyar iskola a Szt. Angyalok kath. iskolában.
Kurátori gyülés minden hó első szombatján este 8 órakor. Ifjusági egylet gyülése minden hó utolsó vasárnapján d.u. 2 órakor a hitközség club helyiségében. Az oltáregylet havi gyülése minden hó utolsó szerdáján este 8 órakor a plébánián, 1317 Parent Ave.

WELLAND, Ont. MAGYAROK NAGYASSZONYA KATHOLIKUS HITKÖZSEG

Hétköznap reggel ½8 órakor szent mise — Vasárnap 8 órakor csendes mise — ½11 órakor nagy mise, prédikáció. Délután ¼4 órakor litánia.
Vasárnapi iskola minden vasárnap délután 2 órakor, kivéve julius és augusztus hónapokat.
Keresztelés bejelentés szerint
Avatás köznapokon mise után vasárnap litánia után.
Minden hónap I. vasárnapján a gyermekek, II. vasárnapján az Oltáregylet, III. vasárnapján a Holy Name Society közös szent áldozása.
Gyónni lehet: mindennap reggel mise előtt, szombat délután 3—6 óráig és este 7—9 óráig, vasárnap a szent misék előtt reggel 7 órától.
Hitközségünk jelenlegi tisztikara: Gondnok: Bankó Lajos. Algondnok: Csehek Károly. Pénztári ellenőrök: Hajdu István és Gébel Nándor.
Kurátorok: Szabó Mihály, Németh Antal, Salamon László Fáner Ferenc, Jári Károly Szabó György, Millei István, Varga Lajos, Oszlács István, Pánczél Károly, Árvai József, Kovács Ferenc, Dampf Mihály és Schwartzkopf István.
Hitközségi jegyző: Dimand István. Plébános: Rev. Hédly Jeromos, cime: 337 Hellem Ave.

WINNIPEGI REFORMATUS EGYHÁZ

Istentisztelet. Minden vasárnap délelőtt 11 órakor a Main St.-en a Selkirk Ave.-val szemben levő MacDonagall Memorial templomban.
Presbiteri gyülés minden hó első péntekén.
Vasárnapi iskola minden vasárnap délután 3-tól 4.-ig.
Lelkész: Csendes Imre 589 Spence St. Tel.: 87106
Gondnok: Kolozsváry András.
Pénztárnok: Nemes Gusztáv
Jegyző: Varga Károly
Presbiterek: Bönyei Zsigmond, Dancs Lajos, Denczi, András, Ifj. Farkas Imre, Koródy Béla, Kubik István, Molnár István és Szabó György.

ROSEDALE-I MAGYAR BETEGSEGELYZŐ EGYLET

Alakult 1929 október havában.

Ma már kösel félszáz tagja van. Egyletünk havi gyüléseit minden hó első vasárnapján d. u. 2 órai kezdettel tartja. Belépődij $4.00 melyből $1.00-et a könyvtár fönntartására fordítunk, mig a $3.00 forgótőkét a tag kilépésekor hiány nélkül visszakapja, hogy ha hátrálóka nincsen.
Tagokat csak orvosi igazolvánnyal veszünk fel. Tagsági díj havonta $1.50, melynek ellenében $9.00 betegségélyt fizetünk balesetből történt betegség esetén, a már hat napot meghaladó betegségnél az első naptól jár segély. Halál esetén temetkezési segély $75.00 és a hátramaradottak részére tagonként $5.00. Az egyletet tagjai irányitják. Lépjen be ön is és élvezze a barátság és testvériség melegitő érzését, mert nem tudjuk mit hoz ránk a következő óra. — Megkeresések Márkos János titkár cimére küldendők P.O. AERIAL, Alta.

A KELETKANADAI AG. HITV EVANGELIKUS EGYHÁZKÖZSEGEK TAJEKOZTATOJA

Windsor. Templom: A Langlois és Assumption uccák sarkán a Wyandotte St. közelében. Istentisztelet: Minden vasárnap délelőtt fél 11 órakor és délután 3 órakor. Vasárnapi iskola: minden vasárnap délelőtt 10 órakor. Vallásoktatás és magyariskola a gyermekeknek: minden szombaton délután 2 órakor iskolahelyiségünkben. A nyári magyar iskola: hivatalos tanév befejezésétől az uj tanév megkezdéséig minden nap reggel 9 órától 12 óráig. Presbiteri gyülés minden hó első vasárnapján. Gondnok: Temesy István, cime: 1322 Parent Ave, Windsor, Ont. Lelkész Papp János László ev. lelkész, cime: 1020 Assumption Et. A lelkészi hivatal telefonszáma 2-7176
Montreal Templom a Jean Mance és Prince Arthur uccák sarkán lévő német evangélikus templom. Istentisztelet: minden hónapban egyszer délután 2 órakor. Vasárnapi iskola és vallás oktatás a gyermekek részére a további intézkedésig havonta egyszer az istentisztelet napján Presbiteri gyülés minden istentisztelet alkalmával. Gondnok Hegedüs Sándor, cime 2051 St. Christophe St. Montreal, Que. Lelkész Papp János László windsori ev lelkész.
Kitchener. Templom a Queen St.-en lévő First English Luther an angol ev. templom. Istentisztelet minden vasárnap délután 3 órakor. Vasárnapi iskola és vallásoktatás minden szombaton és vasárnapon a Kitchener Magyar Kör helyiségében. Presbiteri gyülés: minden hó első vasárnapján. Nyári magyar iskola a hivatalos iskolai tanév befejezésétől az uj tanév megkezdéséig. Gondnok Hopp János. Lelkész: Walther Herman ev. lelkész.
Welland. Templom a Griffith St.-en lévő St. Matthew's Lutheran Church angol ev. templom. Istentisztelet minden hónapban egyszer. Gondnok Lipták András. Lelkész Ruzsa Jenő ev. lelkészjelölt.
Niagara Falls. Templom a Morrison és Victoria uccák sarkán lévő Orange Hallban. Istentisztelet minden hónapban egyszer Lelkész Papp János László, windsori ev. lelkész.
Toronto. Templom 116 Bond St (Dundas and Bond St. corner) First Lutheran Church angol ev. templom. Istentisztelet minden vasárnap d.u. 3 órakor Lelkész Ruzsa Jenő ev. lelkész jelölt.
ÉRTESITES A fenti magyar evangélikus egyházközségek a United Lutheran Church in America, amerikai evangélikus egyház kanadai egyházkerületé be tartoznak, a azoknak vezetésével, illetve szervezésével Papp János László windsori ev. lelkész és Ruzsa Jenő, waterlooi ev. lelkészjelölt bizattak meg. Ezen egyházközségek hivatalos egyházi lapja a Windsoron meg jelenő "EVANGELIKUS HIRADÓ", melynek előfizetési dija havonta 10 cent. Megrendelhető a következő cimen Rev. J. L. de Papp, 1020 Assumption Street Windsor, Ont.
Hamilton. Templom: 104 Hughson St. N. St. Paulus Lutheran Church (Hughson and Gore St corner) Istentisztelet havonként 3-szor előre bejelentett időben. Lelkész Ruzsa Jenő ev. lelkész jelölt.

A WINNIPEGI SZENT ISTVÁN KIRALY R. KATH. MAGYAR BETEGSEGELYZŐ EGYLET

Alakult 1907-ben. Saját háza Winnipeg, Elmwood, 665 Nairn Ave. Az egyesület célja: tagjainak betegség és halálesetri segélyezése, a vallásos élet ápolása. Magyar könyvtár. Az egylet tagjainak minden vasárnap és ünnepnap a helyiség rendelkezésére áll. Heti $5.00 betegségély és $40.00 temetkezési segély. Belépődij $2.00, havidij 50 cent Közgyülés minden hó 3.-ik vasárnapján. — Vidékről egyelőre csak pártoló tagokat vesz fel Minden érdeklődés az egylet titkárához cimzendő Reichard Károly, 213 Berry St St. Boniface Man. Egyleti orvos: Dr. H. OEKLERS, cim 616 Mountain Ave. Ph.: 55 693. Lakásón rendelés este 7 után.

A RAYMONDI ELSŐ MAGYAR BETEGSEGELYZŐ EGYET.

Alakult: 1927 aug. 1-én.
Tagjainak száma: 75

Az egylet gyüléseit minden hó második vasárnapján tartja, saját helyiségében. Beállási díj $1.00. Havi díj 75 cent. Orvoslás igazolt betegség esetén heti $6.00. Halál esetén: $50.00 temetési és minden tag után $1.00 fizet az egylet temetési költség cimén. Tagok felvétele a havi gyüléseken, minden hó második vasárnapján d.u. 2 órakor, amikor is 16 évtől 50 évig veszünk fel uj tagokat orvosi bisonyitvány alapján. Raymond és környéki honfitársaink lépjetek be egyletünkbe — hisz mindenkit érhet baleset.
Az egylet jelszava: Összetartásban az erő!
Az egyletet érdeklő minden levelezés a titkár cimére küldendő CSABAY József BOX: 280 Raymond, Alta.

TORONTÓI MAGYAR EGYESULET

Magyar nemzeti, keresztényszocialista tömörület. Alakult 1927-ben. Elnök: L.V. Vietoris 67 Grange Ave.
titkár J CZETŐ 12 Andrews Ave

TORONTÓI MAGYAR EGYLET

Alakult 1927-ben.

CÉLJAI: A helybeli magyarság nemzeti és társadalmi megszervezése. Magyar Kulturház épitése. Magyar Könyvtár létesitése. A rászoruló magyarok támogatására segélyalap létesitése.
A helybeli magyarság igényeinek kielégitésére különböző alosztályok szervezése: 1) Betegségelyző Egylet, 2) "Pro Hungaria" működvelő egylet és "Zrinyi Miklós" takarékegylet.
Az egyesület minden hó első vasárnapján d.u. 2 órakor közgyülést tart a Magyar Otthonban, 187 Spadina Ave. Az érdeklődők forduljanak az egyesület titkárához, kinek cime: Julius Czető 22 Carlisle St. Toronto, Ont.

A TORONTÓI MAGYAR BAPTISTA GYÜLEKEZET

Istentiszteleteink sorrendje: Beverly és Sullivan uccák sarkán levő angol templomban. Minden vasárnap d.e. ½10-től Imaóra, 10-től vasárnapi iskola. 11-től prédikáció. Este 7-től prédikáció, 8-tól Ifjusági egylet. Minden csütörtök este 8-tól Imaóra, 9-től énekkar-gyakorlat Welland, Ont. A Regent és Hester Lane uccák sarkán lévő saját templomban. Minden vasárnap d.e. ½10-tól Imaóra. 10-től Vasárnapi iskola. 11-től prédikáció. Este 7-től prédikáció. 8-tól Ifjusági egylet. Szerda este 8-tól Imaóra.
Mindenkit szeretettel hivunk!
Lelkész: Rev. Baila György 13 Glen Morris St. Torontó Ont
Telefon: Kingsdale 4598

A WINDSORI MAGYAR REFORMATUS EGYHÁZ KALAUZA

Lelkész: Dr. Molnár Jenő 531 Quellette Ave. Windsor, Ont.
Gondnok: Sándor Bálint, 1529 Parent Ave.
Pénztárnok: Kőrössy Bálint, 1406 Marentette.
Elöljárók: Bányai Ferenc, Ferenczy György, Kovách László, Rimaszombaty István, Somodi János.
Jegyző: Csiszár Dezső.
Istentiszteletek: Minden vasárnap d.e. 11 órakor és este 7 órakor. Vasárnapi iskola: Minden vasárnap d.u. 2 órakor Szombati iskola: Minden szombaton d.u. 2—4-ig.

LETHBRIDGEI ELSŐ MAGYAR BETEGSEGELYZŐ EGYLET

Gyüléseit tartja minden hó el seje utáni vasárnap d.u. 3 órai kezdettel a saját termében.
Tagja lehet minden magyar férfi vagy nő 16 évtől 50 éves korig vallásfelekezeti különbség nélkül. Felvételi dijak kor szerint:

16 évtől	24 évig	1 dollár
20 évtől	25 évig	2 dollár
25 évtől	30 évig	3 dollár
30 évtől	35 évig	4 dollár
35 évtől	40 évig	5 dollár
40 évtől	45 évig	6 dollár
45 évtől	50 évig	7 dollár

Tagsági díj havonta 1 dollár, melyért Egyletünk napi 1 dollár segélyt fizet munkaképtelenség esetén orvosi bizonyitvány felmutatás ellenében. Elhalálozás esetén $250 dollárt fizet Egyletünk az elhalt tag örökösének. Uj tagokat orvosi bizonyitvány felmutatása alapján minden rendes gyülésen veszünk fel. Vidékieket orvosi bizonyitvány beküldése által levélileg is felveszünk tagokul. Minden pénzküldemény vagy tagsági díj a pénztárnok cimére küldendő: Joe Matisz, 1005—8th St. North Lethbridge Alta.
Elnök: Lengyel Imre, alelnök: id. Tami András, jegyző: Tóth István, pénztárnok: Matisz József, ellenőr Füzey Viktor.
Érdeklődők bővebb felvilágositásért forduljanak az Egylet jegyzőjéhez. Minden Egyletünket érdeklő levelezés a jegyző cimére küldendő: Steve Tóth 1006—8th St. North
LETHBRIDGE, Alta.

EDMONTONI BETEGSEGELYZŐ EGYLET

EDMONTON, Alta.- Az első magyar egylet Edmontonban.
ALAKULT 1926-BAN.

Havi gyüléseit tartja minden hó UTOLSÓ vasárnapján két órai kezdettel.
Belépő díj: $3.50, orvosi vizsgálat díja 2 dollár, tagsági díj havonta: $1.50, melynek ellenében az egylet betegség vagy baleset esetén nyolc dollár és 75 centet fizet hetenként. Halál esetén temetési költség 75 dollár visszamaradottak részére tagonként egy dollár.
Az egyletet tagjai irányitják, lépjen be ön is és érezze a barátság és testvériség igazi izét. Az egylet könyvtára díjtalanul áll a tagság rendelkezésére.
Az egylet jelszava:
„Le a kalappal, az oly magyar előtt, aki hű tagja egy magyar egyletnek Kanadában."
Megkeresések az elnök cimére küldendők: 10520 — 96 Street Edmonton, Alta.
LUKÁCS LAJOS elnök.

ORVOSOK

Dr. BIRO KÁROLY
Sebész és belgyógyász
a budapesti Gr. Apponyi Poliklinika v. tanársegédje
SASKATOON
123—20th Street West
Telefon: 2724

A MAGYAROK FOGORVOSA
Saskatoonban
DR. A. SINGER
123—20th STREET WEST
Phon: lakás 4389 iroda 3011

Dr. J. E. WILKINSON
a magyarok fogorvosa
520 Tegler Building
A 15-centes Store felett
EDMONTON, ALTA.

Dr. V. K. O'GORMAN
ORVOS ES SEBESZ
642 Tegler Building
Rendelő telefon: 23618
Lakás: 9902 111th St. Phon: 23618
EDMONTON, ALTA.

Dr. H. HERSHFIELD
orvos és sebész
Ultraviola és Röntgensugár-kezelés
79 Main St és Alexander Ave sarok
WINNIPEG, Man.
rendelő telefon: 26 600
lakás telefon: 51 162
MAGYARUL BESZELONKI

Ha bármilyen orvosságra vagy drugstore tárgyakra van szüksége, küldje rendelését a vagy jöjjön személyesen Kanada magyar hires gyógyszertárába.
MASSIG'S DRUGSTORE
1609—11th Ave. REGINA, Sask

FRED. B. PENNOCK
B. A., LL. B.
ÜGYVED ES KÖZJEGYZŐ
Edmonton, Alta.
604 Tegler Bldg.
a 15 centes üzlet felett
Tel. 4525 & 24525 Lakás 81136
Fiókiroda: WESTLOCK, Alta.

Dr. P. H. McNULTY M. D. C.M.
Röntgen specialista, sebész
és nőgyógyász
rendelő: 300 Power Bldg.
LAKAS 188 Harrow Street
WINNIPEG, MAN.
Telefon: 89,818. Telefon 43,909

Uj Magyar Ima és Énekeskönyvek nagy választékban kaphatók
A STOCKHOLMI MAGYAR NÖVEREKNEL
Arjegyzéket kivánatra küldünk
Cim: Sisters of Social Service, Stockholm, Sask.

KELET- ÉS NYUGATKANADA MAGYARSÁGAT EGYETLEN SZELLEMI KAPOCS FORRASZTJA EGYSÉGBE: A "KANADAI MAGYAR UJSÁG"

Honfitársak!
Ha bármikor Hamiltonba vetődnek, ne mulasszák el felkeresni
SIMON JÁNOS
MAGYAR ÉTTERMÉT,
230 BARTON ST. EAST., HAMILTON, ONT.
Elsőrendű magyar konyha, figyelmes kiszolgálás, olcsó árak!
A hamiltoni és környéki magyarság szives pártfogását kéri
Telephone: Regent 8925 a Tulajdonos

Telepedjen le s legyen a maga gazdája
Sohasem lesz jobb alkalom a letelepedésre, mint most Jó vidéken, benépesedett helyen folyik a település. Akinek komoly elhatározása a letelepülés, jöhet azonnal.
Hajójegy — Pénzküldés — Közjegyzői okiratok
KONYHA FERENC, közjegyző
YORKTON, SASK. 52 West Broadway.

HA RAYMOND és környékén, ahol CUKORREPA, DOHANY és mindenféle kerti vetemény megterem, akar földet venni,
CSALADJA, vagy ROKONA részére Bevándolási Engedélyt akar beszerezni,
HAJÓJEGYET akar venni, vagy PÉNZT akar küldeni
SZEMÉLYESEN, VAGY LEVÉLILEG FORDULJON
NEMEDY GYULA RAYMOND, Alberta. P. O. BOX: 239.
MAGYAR TELEPITŐ IRODAHOZ.

JACK LONDON — A SKARLÁT

hőket és hébe-hóba kisütött a nap, otromba vörös képpel bámult le a pusztulás szinhelyére. Bizony, kedves unokáim, olyan volt az akkor, mintha vége lett volna a világnak.

— Veszteglő automobilokkal találkoztam mindenfelé, amikből kifogyott a benzin és a motoruk fölmondta a szolgálatot. Emlékszem egy ilyen kocsira. Bent az ülésen két nő feküdt halva és mellettük a kövezeten még két másik nő és egy gyermek. Minden oldalon rémes látványban volt része a szemnek. Az emberek némán, lopakodva jártak az uccán, mintha kisértetek lettek volna. Sápadt asszonyok cipelték karjukon kisdedeiket, komor nézésü apák vezették gyermekeiket kézenfogvást; egyenkint, párosan és családostul menekült aki tudott, a halál városából. Voltak, akik élelmiszereket cipeltek, mások ismét sátorkellékeikkel és értéktárgyakkal voltak megrakodva és olyanok is voltak, akik üres kézzel futottak és a puszta, örömtelen életüket igyekeztek megmenteni.

— Volt egy csemegekereskedés, — ott ennivalót árultak. A tulajdonos — jól ismertem — higgadt, józan, de egy kicsit ostoba és nyers ember, körömszakadtáig védelmezte üzletét. Az ablakokat és az ajtót már betörték, de ő a pult mögé rejtőzve, folyton tüzelt a beözönlő támadókra. A küszöbön már több hulla hevert és a ház előtt is néhány, akiket már az előző napokon teritett le. Mig itt az elkeseredett élet-halálharc folyt, a szomszédos cipőkereskedést épen akkor gyujtotta föl egy elkeseredett betörő. Nem siettem egyiknek a segitségére sem. Az ilyen emberbaráti vállalkozások ideje elmult. A civilizáció meghalt.

IV.

Sietve távoztam hazulról és lent az uccán az első sarkon ujabb tragédia szemtanuja lettem. Két munkásember megtámadott egy kétgyermekes házaspárt és kirabolta. A férfit ismertem látásból, de sohasem beszéltem vele. Költő volt, akinek a verseit igen nagyra értékeltem. De már nem segithettem rajta, mert amikor melléjük értem, pisztoly dörrent és a jeles poéta halálos sebbel bukott a kövezetre. Az asszony jajveszékelni

től és alkoholtól őrülten kószáltak a városban és mindenfelé gyujtogattak.

— Huszonnégy óra óta — jelentette továbbá — egyetlen óceánjáró repülőgép sem érkezett, sem sürgönyértesités nem jött Angliából. Azt azonban megállapitotta, hogy Berlinből jelentették — ez a város Németországban van — hogy valami Hoffmeyer nevü bakteriológus, aki a Metchnikoff-iskolában működött, fölfödözte a járvány szérumát. Ez volt a legutolsó hir, amit Európából kaptunk. Ha Hoffmeyer csakugyan fölfedezte ezt a szérumot, az már késő volt, mert ha nem lett volna késő, átjöttek volna hozzánk, hogy megnézzenek bennünket. Igy mindössze következtetni tudunk arra, hogy Európában is az történt, ami nálunk és a legjobb esetben is csak itt-ott néhány száz ember élte tul a skarlát-halált az egész kontinensen.

— Newyorkból még egy napig érkeztek távíratok. Attól kezdve azonban csak azok is elmaradtak. Az az ujságiró, aki a felhőkarcoló tetejéről továbbitotta a hireket, vagy a járvány áldozata lett, vagy bennégett a körülötte pusztitott tüzvész lángjaiban. És ami sorsa lett Newyorknak, az lett a sorsa Sanfranciskónak, Oakland, Berkeley városának is. Csütörtöktől kezdve már oly gyorsan és oly tömegesen haltak az emberek, hogy a hullák eltakaritása lehetetlenné vált, és mindenfelé halottak hevertek az uccán. Képzeljétek el, kedves unokáim: az emberek sürübb rajokban menekültek, mint ahogy a lazacok vándorolnak ivás idején a Sacramento folyóban. Milliók hagyták ott a városokat és rohantak őrülten a falvak felé. Azt hitték a szerencsétlenek, hogy megmenekülhetnek a mindenütt jelenlévő haláltól. Még a repülőgépeken is, amiken a gazdagok utaztak a hegyek közé és a pusztaságokba, ott ültek a bacillusok.

— Sok száz ilyen repülőgép szállt le a Hawaii-szigeteken és nemcsak hogy magukkal vitték a járványt, hanem az már meg is előzte őket. Mindezt az utolsó sürgönyökből tudtuk meg, hanem azután minden rend felbomlott Sanfranciskóban és nem maradt a helyén egy hivatalnok sem, aki adja, vagy vegye a táviratokat. Ez rettenetes, ez lesujtó volt, a világgal való érintkezésnek ez a megszakadása. Mintha vége lett volna a világnak, mindenből kikapcsolódtunk. És azóta, hatvan év óta nem létezik a világ a számomra. Tudom, hogy van Newyork, van

Kanadai Magyar Ujság

Entered as Second Class Matter, Post Office, Ottawa, Ont. Canada.
Published by the Canadian Hungarian News Co. Ltd.
370 Hargrave St. WINNIPEG, Man. Canada. Telefon: 23747.

Szerkeszti: BACSKAI P. BÉLA Editor

Nagyobb hirdetések árait kivánatra azonnal közli a kiadóhivatal.
Rates on advertisement contracts furnished on request.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Kanadában 1 évre $3.00, Félévre $1.50 Külföld $4.00
Subscription in Canada 1 year $3.00 half year $1.50
To foreign countries 1 year $4.00

Apróhirdetések előre fizetendők

Legkisebb hirdetés 50 cent. Háromszori közlés $1.25. Küldje be Money Orderen vagy bélyegben a küldendő hirdetéssel.

ELADÓ FARM Port Robinson, Ont. mellett. 4 aker jó föld, lakóházzal, egy aker szőllővel beültetve. Ára $850 készpénz. Részletfizetésre pedig $1050. Bővebb felvilágositással szolgál a tulajdonos: Mátyás György, St. Davis, Ont. vagy Ninács Ferenc, 540 Homewood Ave. Niagara Falls, Ont. 31 —

KÜLDJÖN be $1.-ot egy font dijmentesen szállitott különlegesen finomra vágott cigaretta dohányért, vagy egy font durvára vágott különlegesen kevert pipa dohányért, vagy szintén egy dollárért dijmentesen küldünk 3 font kevert különleges leveles dohányt. CALGARY TOBACCO CO. 434—8th Ave. East, CALGARY, Alta. 32-44

FELKÉREM AZON EGYÉNEKET, akik valaha ismertek Reginából és most farmon vagy homesteadon vannak sziveskedjenek irni nekem a hely zetükről és a viszonyokról. Én is farmer vagyok mostan és nagyon érdekel sorsuk. Szeretném őket a közeljövőben felkeresni az uj telepeken, részletes felvilágositást kérek. Barátjuk Csige Gábor BOX: 226 Whitewood, Sask. 36-8

ELADÓ FARMOK. Kanada minden államából van már telepesünk és nagyon meg vannak elégedve. Biztositom önt százszázalékkal szebb és jobb vidéket talál itt, mint amilyet elképzel. Kevés pénzzel olcsón jó földet csak nálunk vehet, ahol óhazai módra minden megterem. Jöjjön azonnal vagy irjon. John Demeter, BOX 75, Stratton, Ont. 36-40

54 ÉVES KANADAI FARMER hozzájülő nőt keres házasság céljából. 20 ezer dollárral rendelkezik. Szegény nők előnyben részesülnek. Cim: BOX 38, Stockholm, Sask. 36-8

HET SZOBAS jólmenő boarding-ház teljes felszereléssel, butorokkal együtt elutazás miatt olcsón eladó. Érdeklődni 446 Higgins Ave., alatt lehet. 35-37

ELADÓ 160 akeros farm, ebből 45 aker vetés és ültetés, más 45 akert könnyü kiirtani, 70 aker szép erdő, amelyből minden hónapban több mint $100-ért tüzifát adunk el. A föld egyenes és feketé mint a korom, kő és kavics nincs benne, a farmon keresztül folyik két patak, az egyik forrás patak télen sem fagy be és a legjobb ivóviz. Itt a szárazság nem árt a termésnek sem a hideg. A farm csak 8 mérföldre van a várostól, kemény ut és iskola mellett. A farmon kis ház van és 20 drb. szarvas marhára nagy istálló. 15 drb. szarvas marha, 3 ló, 4 nagy disznó és 100 drb. tyuk. Ezidei nagy termással és mindennel felszerelve eladó. Ára 3,500 dollár $1,200 készpénz a többi hosszu törlesztésre. Nekem két farmom van, egyet kénytelen vagyok eladni. Cim: Geo. Sebők, Box 45 A. Prince George, B. C. 35-7

MAGYAR BOARDING HAZ. Tiszta szobák és ellátás. Cigaretta papir és dohány kapható. Balla Ferenc 520 McPherson St. Fort William, Ont. 37-9

Old Country "DIANA" Sósborszesz

Hirdetés

Ép most érkezett legu'abb szállitmányunk a "Diana" sósborszeszből, melyet $1,00-os különleges árban beküldünk vevőink rendelkezésére nagy üvegenkint. Rendeljen 5 üveggel egyszerre és mi egy üveget teljesen ingyen küldünk önnek, más szóval 5 üveg áráért hatot vásárolhat. Ha a pénzt előre beküldi a rendeléssel, a szállitást mi fizetjük.

Rendeljen ezen a cimen:

"DANUBIA" Co. (Hungarian Dept.)
Mail Order. 645 Main Street.
WINNIPEG, Man.

Kiadóhivatal üzenetei

A jövőben a beküldött előfizetéseket egy centes levelezőlapon fogjuk nyugtázni melyre csak a cimet irhatjuk. A lejárat uj dátumát mindenkor a cimszalagon jelezzük.

Kérjük olvasóinkat kisérjék figyelemmel a cimszalagot, mert ez mutatja hogy lapjuk jól van cimezve vagy nem továbbá, hogy a lap mikor jár le.

•

Több honfitársunktól kaptunk panaszos levelet, hogy lapját nem kapja kézhez pontosan. A panaszok különbözők de végeredményben mindig kimutatható hogy a dolog nem a mi hibánkon alapszik. Abban a reményben, hogy olvasóinknak segitségére lehetünk a következő kivánjuk figyelmüket felhivni:

Ha lapját nem kapja rendes időben kézhez, először a helybeli postahivatalban érdeklődjék. Tudja meg hogy tényleg érkezett ujságja vagy nem, talán más vitte el.

Ha uj helyre érkezik, igyekezzék megismerkedni a postán és mondja meg hogy ujságot is vár.

Mindenki járassa pontos cimre postáját. Nagy városban ucca és ház szám nagyon fontos. Vidéki postákon "BOX" szám vagy munkaadója neve szintén megkönnyiti a kézbesitést. Egyes vidékeken a várostól messze eső utakon is kihordják a postát. Az ilyen cimek "R.R." betükkel és az ut számával vannak jelezve az uton felállitott szekrényen pedig a földbirtokos neve van. Itt különösen fontos a gazda neve, mert ha ez hiányzik a kihordó sokszor nem tudhatja kinél hagyja és igy tévesen kézbesiti az ujságot.

A kiadóhivatal minden előfizető lapját pontosan kiküldi. Ha tehát a helybeli postahivatal válasza nem kielégitő, azonnal jelentse panaszát a Kanadai Magyar Ujság kiadóhivatalának. Ne várjon hetekig vagy hónapokig. Levelében jelezze régi és uj cimét. Sziveskedjék tisztán és olvashatóan irni a saját érdekében.

Megszünteti a hólyag bántalmakat

A vesegyengeség vagy hólyagbántalom komoly betegséggé fejlődik, ha a bajt nem szüntetjük meg. Nuga Tone megtisztitja a szervezetet a betegség csiráitól, amelyek gyengitik a szervezetét s fájdalmakat okoznak az idegeknek, izmokban és csuklókban. Miután használta egy rövid ideig a Nuga Tone-t, erősebbnek és tehetségesebbnek kezdi magát érezni, alvása nyugodt és üditő lesz és élvézni fogja az élet örömeit. Vegyen egy üveg Nuga Tone-t. Árusitják gyógyszertárakban. Ha a gyógyszerészének nincs, kérje, hogy rendeljen önnek a nagykereskedőtől.

FELHIVAS

Felkérem az alant felsoroltakat hogy saját érdekükben a jelenlegi ci müket az alulirott főkonzulátussal mielőbb közöljék:

Hajas Pál András, Pétervására, Windsor, D. Gyüre István Kisvárda, Niagara Falls. Kenyeres Miklós Szabolcsveresmart Niagara Falls. Dorko ergő Imre Bekölce Hamilton. Dorko Pergő József és neje Bekölce Hamilton. Seres Gyula Szécsény Montreal. Szemán János Edelény Windsor. Lakatos Ferenc Györ Windso. Braun Pálné Windsor Paks. Szijjártó Dezső Nyiregyháza Toronto. Mayer József, Sásd Windsor. Witzl Róza Budapest Windsor. Szalóczi Bertalan, Edelény Hamilton Raski János Sáros patak Montreal. Biró Dezső Paszab Montreal. Süle József és Mihály Hód mezővásárhely Toronto Filep Menyhért Mátészalka Montreal. Sümegi János Siklós Pécs. Molnár Istvánné, Békevár. Tallárom Mihály Sátoraljaujhely Toronto. Novák István (Kinizsi Pál) Pécs. Gulyás József Szentes Virág József Hamilton. Rutter Péter Veszprém Toronto. Rádi Ferenc Montreal Koós Illés Alpár. Barki János Csönge, Sydney, Kotosz László, Tiszanagyfalu Montreal. Micán János Chisholm, Alta. Cseke György Nemesszentandrás Welland. és Janko János Montreal. 36-8

Montreáli m. kir. főkonzulátus
909 Castle Bldg.
MONTREAL, Que.

A LETHBRIDGEI VONOS ZENEKAR

ezuton ajánlkozik vidéki mulatságokra. Játszunk magyar és angol darabokat. Primás Biki István, cimbalmos Biró János, kontrás Walentin Bálint, nagybőgős a Régi. Cimünk. Magyar Otthon 406—4 Ave. South LETHBRIDGE, Alta.

KONZULI KERESTETÉS

Felkérem az alant felsoroltakat, hogy saját érdekükben mielőbb közöljék cimüket az alulirott m. kir. konzulátussal.

Kállai Sándor Tiszanagyfalu, Trinác W. volt cime 218 Alexander Ave Winnipeg, Man. Bodnár István Erdőhorvát, Drótos Ferenc volt cime Aerial, Alta. Iszó Sándor volt cime Dewery B.C. Kulcsár Gyula volt cime c/o Dother farm R.R. 1 Yorkton, Sask. Herczeg Lajos volt cime 822 B. 4th St. Medicine Hat, Alta. 34-6

Magyar Királyi Konzulátus
Royal Hungarian Consulate
625 Royal Bank of Canada Building
WINNIPEG, Man.

ALEX'S MEAT MARKET
Magyar hentes üzlet
642 Logan Ave Winnipeg, Man. (a Market Street közelében, valamint 460 King St és Duffrein Ave. sarkán.)
Raktáron tart friss sertés, marhahust, óhazai minőségü kolbászárukat, füstölt szalonnát, hájat, zsirt, tojást, édes nemes paprikát. Nagyobb rendeléseket házhoz, vidékieket Manitoba te rületére utánvéttel (COD.) szállitok. Szives pártfogást kér
ZEMNICZKY ELEK tulajdonos

SZARKA JÓZSEF
üzletében magyar pipa és cigaretta dohány, papir kapható.
A Kanadai Magyar Ujság
ügynöke előfizetéseket, hirdetéseket, kerestetéseket felvesz a lapszámára.
MAGYAR OTTHON SZALLODA
406—4. Ave. South
Lakás: 609—13 Str.
LETHBRIDGE, ALTA.

FELHIVAS TELEPEDNI SZANDEKOZOKHOZ
Mielőtt farmvételbe belemennének, forduljanak bizalommal a
BROOKSI MAGYAR IRODÁHOZ
Ez csak egy levél megirásába kerül, de talán egész élet bosszuságától óv meg. — Farmok eladása, zöldségkertészetek. öntözőberendezéssel és anélkül Teljes irodai szolgálat. Pénzküldés. Okmánykészités. Beutazási engedélyek. Hajójegyek.
DEMETROVITS DEZSŐ Brooks, Alberta

KELETKANADAI IRODA
Vezető: SZABOLCS FERENC
Gyors és biztos pénzátutalás — Hajójegyek — Bevándorlási és utlevél ügyek — Polgárositások — Forditások és okiratok — Közjegyzői ügyek Farmok, házak adásvétele. Farmok a legjobb vidékeken, könnyü fizetési feltételekkel, bármily nagyságban kaphatók. Kérjen ajánlatot —Mindennemü biztositás — Könyvek, ujságok és hanglemezek árusitása.
Bármely ügyben forduljon bizalommal e cimre:
IMMIGRANTS' SERVICE BUREAU
8 Barton Str. East. — HAMILTON, ONTARIO. — CANADA.

LUKÁCS LAJOS
TELEPITÉSI IRODÁJA
10617—97th St. Phone 21 Se
EDMONTON, ALBERTA,
Pénzküldést legjutányosabb dij szabás mellett gyorsan eszközöl. Kérjen árjegyzéket. Alberta legjobb fekvésü farmjai nálam kaphatók. Hajójegyek részletfizetésre is. Beutazási engedélyt beszerez családja részére. A Kanadai Magyar Ujság képviselője; előfizetéseket és hirdetéseket felvesz, cimváltozásokat eszközöl.

ANGOLUL BESZÉLNI IRNI ÉS OLVASNI
Könnyen megtanulhat minden magyar a hires két dolláros „Angol-Magyar Tanitó" 50 leckéjéből. Az ára most csak egy dollár, melyet a megrendeléssel együtt kell beküldeni.
IZIDOR BRAUN
okl. tanitó és ny. jegyző
10210 Adams Ave.
Cleveland, O. U. S. A.

MAGYAR
BILLIARD-HALL
MONTREALBAN
1603 St. Lawrence Blvd.
SZIVES PARTFOGAST KER
VARGA JÁNOS

TELEPEDESI LEHETOSEG
Mindazon családos és nőtlen egyének, akik letelepedni szándékoznak, földbirtok-szerzési lehetőségekről tanácsot és felvilágositást kaphatnak az felsorolt bármelyik irodánál: Land Settlement Office, Department of Immigration, Commercial Building, Winnipeg, Man. Canadian Pacific Railway, Colonization Department, C.P.R. Station, Winnipeg, vagy Canadian National Railways, Colonization Department, Room 100. Union Station, Winnipeg, Man.

OLCSÓBB LETT A PÉNZKÜLDÉS!
25 cent kábeldij!
MAI NAPTÓL SZÁMITÓLAG A KÁBELDIJ AZ EDDIGI 50 CENT HELYETT
Magyarországra a pénzküldéseket ujabban aranypengőben fogantositjuk, 5.70 árfolyam szerint, Romániába dollárban vagy leiben 165—167 árfolyam, Dinár 56, Csehszlovákiába 33.33 egy dollár.
KÁBELDIJ 25 CENT
ALEX. A. KELEN
1456 City Hall Ave. MONTREAL, Que.

ALEX. A. KELEN
1456 CITY HALL AVENUE - - MONTREAL
PÉNZKÜLDÉSEK - HAJÓJEGYEK
BEVÁNDORLÁSOK
KÖZJEGYZŐI IRODA
HAJÓJEGYEK KEDVEZŐ RÉSZLETFIZETÉS MELLETT
Pénzküldést az Óhazába továbbra is akadálytalanul vállaljuk!
PÉNZKÜLDÉSNÉL SORSOLÁSBAN VESZ RÉSZT EGÉSZ EVEN ÁT!

DITTON A.
Winnipegen 229 Austin St alatt valódi ÓHAZAI műkészörlő műhelyt nyitott és a legfinomabb munkákat jutányos áron vállalja, garanciával.
Borotva .... 50c.
Hajnyirógép. 75c.
Olók .... 25—35c

A magyarok találkozó helye
EDMONTONBAN!
EMPIRE HOTEL
10246 96th St. Telefon 25075
Jutányos árak, pontos kiszolgálás, csengőszolgálat mindenegyes szobában!

Tőzsde

Az e heti winnipegi helybeni záró árak a következők:

BUZA —
No 1 0.53⅛ No 2 $0.48⅝ No 3. $0.43⅝ No 4 $0.39 No 5 $0.36⅛

ZAB —
No 2 C W 27¼ No 3 C W 23¾

ÁRPA —
No 2 35½ No 3 C W 31

LEN —
No 1 N C W $0.98⅛ No 2 C W $0.94⅛ No 3 C W $0.76⅛

ROZS —
No 1 és 2 CW 30¼ No 3 CW 27¾

ÁLLATÁRAK

GÖBÖLY			
Jó	5.00	—	6.25
Közepes	4.25	—	4.75
Silány	2.50	—	3.50
VÁGÓ MARHA			
Jó	5.25	—	6.25
Közepes	4.00	—	4.75
BIKA			
Jó	1.50	—	1.75
Silány	1.00	—	1.25
ÖKÖR			
Jó	3.50	—	4.25
Silány	2.00	—	2.75
BORJU			
Jó	6.00	—	7.50
Közepes	2.50	—	5.00
SERTES			
Válogatott	5.75	—	5.75
Sehéz	4.75	—	4.75
Könnyü	5.00	—	5.25
No. 1 koca	4.00	—	4.50
No. 2. koca	3.00	—	3.25
BÁRANY			
Jó	5.50	—	6.00
Silány	3.00	—	4.00
BIRKA			
Jó	2.00	—	2.50
Silány	1.00	—	1.50

JACK LONDON

Európa, Ázsia, Afrika, de egy szó hirt nem hallottam egyik helyről sem — hatvan év óta. A skarlát-halál után a világ kiesett a kerekéből. Tizezer év kulturája és müveltsége pusztult el néhány nap alatt.

— Szóltam az előbb a gazdagok repülőgépéről. Mondottam, hogy magukkal vitték a járványt mindenfelé. Csak egyet tudok közülök, aki tulélte: Mungerson. Később a Santa Rosa törzsbe került és feleségül vette a legidősebb lányomat. A nagy halál után nyolc évvel került a törzsbe. Akkor tizenkilenc éves volt és tizenkét évig kellett várnia, mig nősülhetett. Tudjátok, akkor nagyon kevés hajadon nő volt és a Santa Rosa törzs idősebb lányait már előre eligérték házasulandó fiatalembereknek. Várnia kellett tehát, mig az én Marym tizenhat éves lett. Az ő fiuk lett később Gimp-Leg, akit tavaly a hegyi oroszlán széttépett.

— Mungerson tizenegy éves volt a nagy járvány idején. Az apja igen gazdag és befolyásos nagyiparos. Saját léghajóján menekült a családjával együtt British Columbia vadonjaiba, ami messze északra esik innen. De valami baleset érte őket és le kellett szállniok a Shasta-hegy közelében. Hallottátok a hirét ennek a hegynek? Messze északon van az is. Azután kitört köztük a skarlát és csak ez a tizenegy éves fiu maradt életben közülük. Nyolc évig egyedül barangolt a pusztaságban, Nyolc évig hiába keresett élő embert. Végre dél felé utaztában találkozott velünk, a Santa Rosákkal.

— De tartsunk sorrendet. Mikor a sanfranciskói öböl körül megkezdődött a menekülés a nagy városokból, amig lehetett telefonon érintkeztem a testvéremmel. Megmondtam neki, hogy ostobaság a városból menekülni és minthogy bennem nyoma sincs az epidémiának, a legokosabb, amit tehetünk, hogy izoláljuk magunkat és hozzátartozóinkat valami biztos helyen. Az egyetem kémiai épületét választottuk s elhatároztuk, hogy ellátjuk magunkat élelemmel s az ökleinkkel védjük meg magunkat attól, hogy mások is betolakodjanak oda.

— Miután mindent megbeszéltünk és elrendeztünk, a bátyám megkért, hogy legalább még huszonnégy óráig maradjak a lakásomon, mert hátha kitör rajtam a betegség. Beleegyeztem és ő megigérte, hogy másnap eljön hozzám. Megbeszéltük az élelmezés és a védekezés részleteit is és társalogtunk mind-

A SKARLÁT

addig, amig a telefon működött. Beszélgetésünk közben némult el. Meghalt az is, mint a skarlát áldozata. Akkor este már nem működött a villamosvilágitás sem és én vaksötétben ültem a lakásomban. Másnap már nem volt ujság és én semmit sem tudtam arról, ami a nagyvilágban történt. Kiabálásokat és pisztolylövéseket hallottam az uccáról és az ablakból kinézve láttam, hogy Oakland irányában óriás tüzvész pusztit, melynek lángjai pirosra festik az eget. A rémület éjszakája volt ez. Egy pillanatra sem hunytam le a szememet. Egy embert — miért és hogyan, nem tudom — meggyilkoltak a ház előtt. Egy ismétlő-pisztoly dörrenéseit hallottam, néhány perccel később pedig a szerencsétlen sebesült az ajtómon dörömbölt segitségért. Egy gyufaszál fényénél észrevettem, hogy nem csak a golyó okozta seb pecsételte meg a halálát, hanem a skarlát is kitört rajta. Visszamenekültem a szobámba, de még egy félóráig hallottam a rettenetes nyögéseit és a jajgatását.

— Reggel eljött hozzám a bátyám. Összeszedtem, ami értékes dolog akadt a ház körül, de amint az arcába néztem, már tudtam, hogy ő sohasem fog eljönni velem a vegyészeti épületbe. Rajta volt a rettenetes kór. Kezet akart nyujtani de én ijedten ugrottam hátra és rákiáltottam:

— Nézd meg magad a tükörben!

Szótfogadott és amikor meglátta skarlát-vörös arcát, elveszetten rogyott egy karosszékbe.

— Istenem! — kiáltott föl. — Megkaptam! Ne jöjj közel hozzám! Halott ember vagyok ...

Rájöttek a görcsök. Két óra hosszat haldoklott és az utolsó pillanatig az eszméletén volt. Meghidegült és érzéktelenné vált előbb a lába, azután a dereka és amikor a szivéhez ért, vége volt.

— Igy pusztitott a skarlát-halál. Fogtam a kis batyumat és menekültem. Az uccákon rettenetes látvány tárult elém. Mindenütt hullába botlott az ember. Sok olyan is hevert a kövezeten, aki még nem halt meg. És utközben hánnyal találkoztam, aki a szemem előtt rogyott össze halálra váltan. Berkeley még számtalan helyen égett. Oaklandot és Sanfranciskót azonban csaknem teljesen elpusztitotta a tüzvész. A füst egészen elhomályositotta az eget, ugyhogy déltájban olyan sötét volt, mint szürkületkor és ha a szél néha szétkergette a piszkos fel-